

MARIBORSKI

Cena 2 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposke ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izide razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašne edeleke „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Mir in njegovi rušitelji

PREMIŠLJEVANJE O BOŽIČNIH PRAZNIKI.

Praznike miru praznujemo letos zopet v nemirnem ozračju, morda mnogo bolj nemirnem kakor vsa leta odkar so na bojiščih svetovne vojne utihnili topovi. Mir, ki je bil porušen l. 1914. se tudi po l. 1918. ni mogel utrditi tako, kakor si je izmisljeno človeštvo želelo. Novo stanje je ustvarilo nova trenja, ki se niso dala odstraniti niti na vseh nešteti konferencah. Narodi Evrope brusijo meče, in provokatorji, ki stoje v ozadiju kakor Meftisto za Favstom, kot zli duh osvete in razdejanja, so dan za dnem pridno na delu. Bratstvo, enakost, svoboda, ta tri velika načela velike francoske revolucije so potisnjena v ozadje po šovinizmu diktatorskih dogem levičarskega in desničarskega ekstremizma. Eni propagirajo mehanični kolektivizem in brezdušni internacionalizem, drugi egoistični etatizem in ekskluzivistični šovinistični nacionalizem, oboji pa pripravljajo s tem človeštvu nove muke, krvoprelitja in nova razočaranja.

Svetovna vojna je s svojim izidom odstranila mnogo krivic, in kar jih je še ostalo, so jih zagrešili v prvi vrsti tisti, ki kriče danes po reviziji. Če bi se torej hotel zagotoviti človeštvu zares trajen bratrski mir, bi se prav ti morali odreči svojim sedanjim metodam. Na čelu vseh, ki so zakrivali žalostno dejstvo, da praznujemo letošnji praznik miru v razpoloženju nemirne negotovosti, stoji prav vedno mesto Rim, središče krščanstva, središče božičnega klika: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!« In namesto da bi sam popravil največjo krivico, ki jo je doživela povojna doba, preganjanje in barbarsko zatiranje naših ljudi na Primorskem ter Nemcev na Južnem Tirolskem, sega z grabežljivo tace volkulje še po ostali slovenski zemlji, po Dalmaciji in našem morju, da bi ustvaril tako še večjo krivico, še večje sovraštvo in še večji nemir. Budimpešta, ki je njegova najzvestejša zaveznica, tista Budimpešta, ki zatira svoje narodne manjšine na čisto azijski način, bi prav tako hotela znova zavladati nad Slovaki in Romuni. In naposled hodi po isti poti tudi tista Nemčija, ki duši Lužiške Srbe in Poljake na prav enak način kakor pred vojno, da male Avstrije, njene alpske po-

družnice, ki negira preko 100.000 koroških Slovencev, niti ne omenjamo.

Dogodki zadnjega časa, zlasti pa govori in časniški članki so dovolj jasno pokazali, kdo je tisti, ki ruši mir in kdo je tisti, ki ga skuša očuvati. Klic vseh revizionistov je, da je vsega zla kriva Francija s svojimi zavezniki, a ta klic je podoben klicu tatu, ki se huduje nad stražnikom, ki čuva hišo, da je tat ne more izpustiti. Ali ni prav tista Francija, ki jo napadajo koncentrično vsi naši sovražniki, tako jasno in glasno in kljub vsemu ponadila Italiji bratsko roko sprave? Vsi poznamo Herriotove besede v Toulousi. In kako je odgovoril naš zunanji minister Bogoljub Jevtič na Mussolinijev govor v rimskem senatu? Junaško in odkrito, kakor se spodobi ministru tako junaškega naroda kot je naš, je pokazal vesolnemu svetu, kje je volja do miru in kje namen rušiti ga na vsak način in za vsako ceno!

Ne vemo, kakšna bo bodočnost, ne vemo, kakšni bodo Božični prihodnjih let, vemo pa eno, da je resničen in davno preizkušen rek: »Kdor za meč prime, bo z mečem pokončan!« Motijo se zato oni, ki so nam pripravili zagrenjen praznik miru, če mislijo, da je mir za nas bolj potreben kakor zanje in da bo iz rušenja miru vzrastel zanje dobiček. Motijo se, da si tega morda še ne uvidevajo, želimo pa, da bi uvideli in bi tako Evropi, stari, izmučeni Evropi prihranili nova gorja. Kakor so ljudje le člani enega rodu, tako so tudi narodi le člani ene velike družine. Zato so navezani drug na drugega. Sam zase ne more živeti nobeden. Zato mora biti naša največja letošnja božična želja, da bi povsod zmagovalo prepričanje in zopet dvignilo do veljave načela: »Bratstvo, enakost, svoboda!« Saj ni res, da se ne morejo mirno odstraniti krivice, saj ni res, da se ne more doseči trajen mir. Samo dobre volje je treba! Če bi evropski narodi sedeli za skupno mizo s to dobro voljo, potem bi bila konferenca za odstranitev vseh sedanjih spornih vprašanj lahko zelo kratka. In zopet bi se preko Evrope glasile blažene besede: »... mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Upajmo in verujmo, kljub vsemu!

Po deklaraciji francoske vlade

RAZMERJE GLASOV V PARLAMENTU. — KOMENTARJI FRANCOSKEGA TISKA. — TUDI OPOZICIJA BREZ SOVRŠTVA.

PARIZ, 24. decembra. Po prečitanih vladnih deklaracijah je v nadaljevanju sinočnje seje zbornice govoril Louis Marin, ki mu je odgovarjal ministrski predsednik Paul Boncour, nakar je podal kratko izjavo še Leon Blum. Nato je zbornica prešla na glasovanje in je bil predlog radikalnega poslanca Francois Alberta, da se izreče novi vladi zaupnica, sprejeta s 365 proti 215 glasovom. S tem je bila seja končana in je bilo zasedanje zbornice odloženo za nedoločen čas. Naknadno pa se je ugotovilo, da se je predsednik zbornice pri objavi rezultata glasovanja zmotil in je dejansko glasovalo za vlado 379, proti njej pa le 166 poslancev, ker se je 61 poslancev vzdržalo glasovanja, 8 poslancev pa je bilo na dopustu.

PARIZ, 24. decembra. Listi spremljajo z največjo pozornostjo prvi kontakt no-

ve francoske vlade Paula Boncourja s poslansko zbornico. Prav tako zadovoljno sprejemajo izjavo Boncourjeve vlade in naglašajo, da je dejansko nadaljevanje Herriotove vlade, morda je orientirana celo nekoliko bolj na levo. Zaradi tega, pravijo listi, bo imela vladna večina nekaj glasov manj in ne bo tako homogena, kakor je bila večina Herriotove vlade. Listi centruma in levice beležijo lep uspeh Boncourja kot predsednika vlade, ko objavlja vladno deklaracijo, govore pa tudi o težkočah, na katere bo naletel njegov kabinet, da doseže mednarodno zaupanje in prestiž. Dalje navlaščajo listi, da ima Boncour visoko vrednega sodelavca v osebi finančnega ministra Chérona. Po mnenju listov bodo božični prazniki onemogočili vsak parlamentarni nesporazum in bo tako tudi sama opozicija sprejela novo vlado brez sovraštva.

V Nemčiji niso zadovoljni

NEMŠKI TISK OČITA DEKLARACIJO FRANCOSKE VLADE, DA STOJI NA STALIŠČU VERSAILLES.

BERLIN, 24. decembra. Iz Berlina poročajo: V svojih komentarjih o deklaraciji nove francoske vlade razpravljajo nemški listi zlasti o odstavi, ki omenja razorožitev v zvezi z razvojem odnošajev napram Nemčiji. S tem delom deklaracije nemški tisk ni zadovoljen. Deklaracija je ostala na eni strani docela v francoskem pojmu o varnosti, na drugi strani pa ni, gledana z nemškega stališ-

šča, povedala ničesar novega. Ves nemški tisk gleda v tem dejanski dokaz za to, da bo Paul Boncour nadaljeval politiko Edouarda Herriota. »Vossische Zeitung« meni, da izjava Paula Boncourja ne govori ničesar o razvoju francosko-nemškega sporazuma. »Lokalanzeiger« vidi v izjavi Paula Boncourja nov polizkus obvarovati osnovne določbe versajske mirovne pogodbe.

Nov transport vojaških letal za Madžarsko

CELOVEC, 24. decembra. Včeraj popoldne je letela nad Celovcem v višini 3000 metrov skupina 9 italijanskih vojaških orjaških letal v smeri proti Madžarski. To je v zadnjem mesecu že tretja večja pošiljava italijanskih vojaških letal iz Italije na Madžarsko.

Borba za sporazum v Ameriki

WASHINGTON, 24. decembra. Klub odklonilnemu stališču novega predsednika Roosevelta napram predlogu sedanjega predsednika Hooverja mislijo tu, da še niso izgubljene vse nade, da se bo vendarle našel modus vivendi, ki bi omogočil kontinuiteto med sedanjo in bodočo politiko ameriške vlade. Po konferenci med Hooverjem in Stimsonom se je odpravil znani diplomat Davis k Rooseveltu, da bi ga še enkrat pripravil do sprejema Hooverjevega predloga za ureditev vprašanja medzaveznikiških dolgov.

WASHINGTON, 24. decembra. Predsednik Hoover je v zvezi s svojimi razgovori z Rooseveltom izjavil: »Guverner Roosevelt je mnenja, da ne more sprejeti moje ponudbe, da sodeluje z menoj v vprašanju vojnih dolgov, a v smislu smernic, ki jih vsebuje moja poslanica kongresu. Jaz bom spoštoval njegovo voljo.«

OBRTNIŠKI OKROŽNI ODBORI

BEOGRAD, 24. decembra. Minister za trgovino in industrijo je predpisal uredbo o ustanavljanju okrožnih odborov obrtniških društev in je že bil

izdan zadevni obrazec pravilnika za te odbore. Okrožni odbori imajo nalogo, da zastopajo in forsirajo skupne stanovske in gospodarske interese obrtništva. Ki jih predstavlja obrtniško združenje.

POGAJANJA MED AVSTRIJO IN CSR.

PRAGA, 24. decembra. Pogajanja med Avstrijo in Češkoslovaško so se pričela te dni v Pragi. Vodita jih ministri Krofta in avstrijski minister Marek. V glavnem gre za olajšanje deviznega prometa pri izmenjavi blaga.

V ČASU »RAZOROŽEVANJA«

WASHINGTON, 24. decembra. Po obvestilu mornariškega ministrstva je bila naročena pri Bethlehem Steel Corp. nova oklopna križarka za 12.000.000 dolarjev. Mornariško ministrstvo naglašja, da je naročila križarko le zato, da bo nekaj brezposelnih dobilo delo in zaslužek.

»FRANCIJA IN ITALIJA«

PARIZ, 24. decembra. V zbornici se je sestavil iz poslancev vladne radikalno-socialistične stranke poseben komite pod geslom »Francija in Italija« z nalogo, da deluje za sporazum obeh velenj v političnem, gospodarskem in kulturnem pogledu.

GRETA BLACHA PROSTA.

RIM, 24. decembra. Greta Blacha, dunajska plesalka, ki je bila kot ljubica nekega italijanskega trgovca, terorista in protifašista po zakonu o zaščiti države obsojena na 30 let težke ječe, je bila včeraj dopoldne od italijanskega kralja pomiloščena in takoj izpuščena iz ječe.

Nemiri brezposelnih po vsej Evropi

SPOPADI V ANGLIJI. — ROPANJE V BERLINU. — REVOLTA V FRANCiji. — BOMBA NA DUNAJU.

GLASGOW, 24. decembra. Predsinočnjim so nastali tu težki izgredi med demonstrirajočimi brezposelnimi delavci in med policijo. V pretepu je bilo ranjenih več policijskih agentov, ki so se pomerili med množico. Nekega detektiva so demonstranti vrgli v reko Klyde.

LONDON, 24. decembra. Predsinočnjim je večja skupina komunistov skušala vdreti v zaporo, kjer so zaprti voditelji brezposelnih. Policija je ta njihov namen preprečila. Večjih izgredov ni bilo.

BERLIN, 24. decembra. Tudi v Berlinu se demonstracije in poskusi plenjenja trgovin neprestano nadaljujejo, vendar je policija vedno na mestu. Komunisti so se posluževali v borbi s policijo tudi samokresov. Policija je predsinočnjim aretirala 7 mladih komunistov, ki so plenili trgovine.

PARIZ, 24. decembra. Ker so oblasti hotele zaradi nenplačanih davkov prodati nekemu kmetu vse njegovo imetje in tudi živino, se je uprlo v okolici mesta Rocheforta vse tamkajšnje kmečko prebivalstvo in nasilno preprečilo dražbo.

DUNAJ, 24. decembra. Včeraj dopoldne ob 10.30 je v veliki dvorani dunajske poštne hranilnice, kjer se samo izplačuje denar, eksplodirala bomba, ki razvila dim. Občinstvo, ki ga je bilo več tisoč, je vdrlo k izhodu, kjer je nastala strašna gneča. Skozi okno je skočil na cesto neki mladenič in pobegnil. Domneva se, da je on vrzel bombo. Nekateri menijo, da gre za političen atentat, policija pa je prepričana, da gre za dobro zamišljen polizkus ropa.

HUDA NESREČA PRI SESVETAH.

ZAOREB, 24. decembra. Sinoči se je zgodila na progi Zagreb-Koprivnica huda nesreča. V trenutku, ko je približal po progi brzovlak, je zavozil na progo na križišču pri postaji Sestvete neki kmečki voz. Lokomotiva je voz zgrabila in ga treščila v stran s tako silo, da sta bila konj in neki kmet takoj mrtva, ostale štiri poškodovane pa so prepešale v zagrebško bolnišnico, kjer se bore s smrtjo.

Dnevne vesti

Jubilejni dar Posojilnice v Narodnem domu

RAZDELITEV HRANILNIH KNJIŽIC SOKOLSKI DECI. — POMEMBEN ČIN MARIBORSKEGA DENARNEGA ZAVODA. — ZADOVOLJSTVO STARŠEV.

Med dnevnimi vestmi smo pred dnevi poročali, s kakšnim navdušenjem je sokolska mladina mariborskih in okoliških društev sprejela velikodušen jubilejni dar Posojilnice v Narodnem domu: hranilno knjižico z vlogo 100 Din. Skupno je bilo razdeljenih nad tisoč knjižic. Roditelji obdarovancev so v polni meri doumeli namene jubilejnih, kar dokazuje pismo:

V času, ko je praznovanje jubilejev postalo že skoraj preveč vsakdanje, nas je presenetil naš renomirani denarni zavod s svojevrstnim darom mariborski sokolski mladini. Narodni dom, slavna narodna trdnjava, pač ni mogla lepše proslaviti svoje 50letnice! Posojilnica, ki je kot edina napredna institucija dolga desetletja branila narodno posest na Spodnjem Štajerskem, se svoji tradiciji ni izneverila niti danes, ko tožimo vsevpred o krizah. Svojo velikodušnost je usmerila tokrat k — mladini, ki je naš up, naša bodočnost.

Kakor je Posojilnica nekdanj na stotine slovenskih dijakov podpirala, ko so bili v sili in je narod potreboval zavedno slovensko razumništvu, tako ta naš narodni zavod tudi danes uvideva važnost narodno usmerjene in značajne mladine tu ob severnem braniku naše države.

Posebne važnosti je naklonjenost Posojilnice za doraščajočo generacijo zlasti danes, ko mladini ne sije ono toplo solnce, ki smo ga bili deležni mi roditelji v nekdanjih razmeroma ugodnejših časih. Nas so v mladosti spodbujali z lepšim življenjem, ki se je po vzorih in bojih več ali manj dalo doseči. Vedeli smo, da pride v gotovi dobi razmah in dvig, samo poguma in vztrajnosti je bilo treba. A danes? Mladina dorašča v letih, ko so višje sile zatrlje veselje, radost in ljubezen. Kako naj postanejo otroci solnce in ljubezni božje, ko ni izgledov za podvig mlade generacije?

Morda je samo naključje, da smo prav mi s svojo deco določeni za prehod iz prošlosti v bodočnost. Velika tragika pa je v tem, da sicer vidimo padati temelje preteklosti, ne poznamo pa še prihodnosti... In vendar bi bilo potrebno gledati v bodočnost, da bi mladina lažje doumela svoje hotenje in bi v pravem spozna-

nju usmerila pot do svojega cilja. Toda gosti oblaki zakrivajo poglede...

A eno je gotovo: Za sedanjo križevno potjo pride odrešenje, kajti le brez idealov bi mogli verjeti v propast človeštva. Samo skromnost je danes ona pot, ki nas privede kvišku. Jubilejna akcija mariborske Posojilnice hoče zato našo deco pritegniti k varčevanju, kar je resnično potrebno za bodoče narodno blagostanje. Saj po vseh državah v zadnjih letih opažamo prizadevanja za gospodarsko osamosvojitvev potom skromnosti in varčnosti vseh brez izjeme. 31. oktober je celo proglašen za dan varčnosti po vsem svetu. Seveda ne sme varčnost izvirati iz stremljenja, da bi si kopičili bogastvo. To bi merilo na lakomnost, česar pa pri naši deci podpirati ne smemo! Varčevanje je velikega moralnega pomena posebno v tem, da vsak samega sebe premaga in se zaradi višjega smotra odreče užitku. Varčevanje je znak dobrega gospodarja, ki vsak dinar dvakrat obrne, preden ga izda. Zapravljanja in razmetavanja pri nas po vojni ni konca ne kraja. Že pri mladini se je razpasla razvada, da dinar ne spoštuje tako, kakor bi bila njegova dolžnost. Preudarnejši varčujejo po lastni volji, ne pa na tuje povelje. Da pa postane volja tako močna, jo je treba k temu vzgojiti.

To pa je prav namen jubilejnih daril Posojilnice v Narodnem domu! Ne samo da izreče mariborski sokolski mladini priznanje za njeno telesno-vzgojno prizadevanja in za njeno sokolsko priadnost ter narodno zavednost, ampak ona hoče dvigniti tudi voljo mladih ljudi in utrditi njihov značaj. Vloga 100 Din bo nedvomno tvorila pobudo za vztrajno nadaljevanje varčnosti. S tem bo propagandi uspeh zagotovljen, dolžnost nas rodilcev pa je, da dobro stvar po svoji moči podpiramo: saj ni samo narodnega, kulturnega in socialnega pomena. V veliki meri je jubilejna akcija tudi vzgojnega pomena, saj bo naši deci lahko kazala pot do sreče in blagostanja. Da bi se prizadevanja jubilejke v polni meri uresničila, želijo predvsem zadovoljni in hvaležni roditelji, ki velikodušni darovalci k zlatemu jubileju kličejo: Vivat, crescat, floreat!

Eden v imenu vseh.

SREČNE IN VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE vsem naročnikom, čitateljem, in-serentom in sotrudnikom »Večernika« želita uredništvo in uprava!

PRIHODNJA ŠTEVILKA »VEČERNIKA« izide zaradi praznikov šele v torek popoldne.

Iz profesorске službe. V višjo položajno skupino je napredoval profesor na tukajšnji trgovski akademiji Rudolf Rakuša.

Iz železniške službe. Premeščeni so: zvaniki Josip Siljan iz Slovenske Bistrice na Breg, Stanko Zvab s Teznega na Mariborski glavni kolodvor, Jurij Mlakar iz Maribora na Pragersko, Adolf Ornik s Pragerskega v Maribor, služitelj France Jerič pa s Teznega na Pragersko.

Prenos iz stolnice. Na božični praznik se bo cerkvena glasba prenašala v ljubljanskem radiu ne iz frančiškanske, ampak za spremembo iz stolne cerkve ljubljanske.

Božično petje okteta »Ljubljanskega Zvona«. Na sveti dan popoldne bo nastopil v ljubljanskem radiu oktet »Ljubljanskega Zvona«, ki bo pel stare božične pesmi. Poleg pesmi starejših slovenskih skladateljev (Belar, Hribar in Rihar) bo pel tudi take, ki so znane samo med ljudstvom v posameznih krajih. Tako bomo slišali tako pesem iz Kranja, iz Kroke, iz Iga itd. Tak koncert ima posebno vrednost v tem, da bo nudil naše pristno narodno blago.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Albanežjeva lekarna »Pri sv. Antonu« na Frankopanovi cesti.

Mestno kopališče ostane čez božične praznike zaprto. V torek 27. t. m. bo kopališče kakor navadno odprto.

Za pomožno akcijo Maribora so darovali: C. Büdefeldt, trgovec 3000 Din, Ida Stickerlejeva, lastnica kavarne Central 300 Din, Franc Weiler, trgovec 200 Din, M. E. Šepce, trgovec 200 Din, Franc Zemljčič, hotelir 200 Din, Upraviteljstvo Vetrinjski dvor 200 Din, Drago Kraus, vodja zavarovalnice »Vardar« 100 Din, Vilko Weixl, trgovec 100 Din, Ivan Thür, drogerist 100 Din, Marija Rapočeva, ravnateljica 100 Din, »Transport«, mednarodni prevozi 100 Din, dr. Mario Pohl, zasebnik 100 Din, ing. K. W. Stein 100 Din, dr. Miroslav Dev, sodnik 100 Din, Laura Scheidbachova, trgovka 100 Din, dr. Rihard Faninger, odvetnik 100 Din, Marija Frangešova, hišna posestnica 100 Din. Vodstvo pomožne akcije se vsem dobrotnikom iskreno zahvaljuje.

Posestno gibanje. Posestnik Leon Čergolja je prodal hišo na Glavnem trgu št. 22 veletrgovcu Milošu Osetu za 420.000 Din; Industrijec Iván Reichmann je kupil hišo na Tržaški cesti od Maksa Škrobarja za 295.000 Din; bratje Riha in Frančiška Tebenska pa so prodali hišo št. 3 v Splavarski ulici zasebnici Zofiji Tomažičevi za 150.000 Din.

Iz Nanosa. Društvo »Nanos« priredi danes ob 18. uri božičnico v Narodnem domu, da ob tej priliki pogosti brezposelne Primorce. Vabijo se vsi oni, ki nimajo kje praznovati božičnih praznikov, da se z nami zberejo in skupno praznujejo božični večer.

Velikodušen dar. Tovarna Doctor & drug je po svojem ravnatelju g. Karlu Fišerju poklonila Rdečemu križu v Mariboru znatno vsoto Din 5.000 ter tako v veliki meri pripomogla Rdečemu križu, da more vršiti svojo občekoristno nalogo.

Dober odmev je našla akcija Protituberkulozne lige v Mariboru, ki si je nadelala hvalevredno nalogo, da s sodelovanjem vsega prebivalstva uresniči svojo željo in zgradi v Mariboru azil za tuberkulozne. V sporazumu z organizacijama hišnih lastnikov in najemnikov se bo po novem letu začelo pri poravnavanju najemnine pobirati po hišnih lastnikih od vsakega najemnika po en dinar. Enako bodo tudi hišni gospodarji prispevali s svoje strani k okrepljeni skladi za sezidanje tega azila. Gotovo ne bo nikogar, ki ne bi hotel z malenkostnim mesečnim zneskom prispevati k uresničenju lepega načrta, ki si ga je zamislila Protituberkulozna liga v Mariboru.

Biljardni turnir za prvenstvo Maribora se je pričel te dni v kavarni »Jadran«. Za turnir se je doslej prijavilo okrog 50 tekmovalcev, prihajajo pa še vedno nove prijave. Napeti in zanimivi borbi na treh biljardnih mizah prisostvuje precejšnje število »kibicev«. Na zadnjem sestanku je bil izvoljen osemčlenski odbor, ki je opredelil posamezne tekmovalce v štiri kategorije, in sicer se tekmuje v prvi kategoriji na 800 poentov, v drugi na 400, v tretji na 200 in v četrti na 100 poentov. Turnir bo trajal predvidoma mesec dni in bomo o poteku soroti poročali. Lastnik kavarne »Jadran« g. Šerrec je daroval za zmagovalce posameznih kategorij lepa in dragocena darila, ki so razstavljena v izložbi bivše prodajalne Philipsovih radioaparatorov v Gosposki ulici.

Službovanje Sokola-Matice UNION 4102

Revežem za Božič. Mestna občina mariborska se je tudi letos spomnila svojih revežev in jim pripravila za Božič nekoliko veselja. Vodja socialnopolitičnega urada g. Brandner je obiskal te dni hiralnici v Ptuj in Muretcincah ter obdaroval v imenu mestne občine mariborske večje število siromakov, ki jih oskrbuje občina v teh zavodih. Danes popoldne pa je bila lepa božičnica v tukajšnji mestni hiralnici. Obdarovani so bili vsi reveži, da tako vsaj za Božič pozabijo na svojo usodo.

Razvoj domače industrije. V nekoliko vrstičah želimo čitatelje opozoriti na delo naše največje domače tvornice za obleke »Tivar«, katera se naglo razvija in popolnoma osvaja trg zaradi nizkih cen in odlične kakovosti. Imeli smo priliko, da vidimo delo tvornice v Varaždinu, ki je najmoderneje urejena ne samo za produkcijo, temveč tudi za osebje in smo se prepričali o racionalizaciji izdelave, ki omogoča tako nizke cene. Posebno moramo pohvaliti stremljenje tvornice obleke »Tivar«, da z ozirom na sedanje razmere nudi vsakomur možnost, da si za minimalno ceno nabavi potrebno obleko in zato priporočamo našim čitateljem obleke »Tivar«, ker poleg velikega prihranka podpremo s tem razvoj domače industrije, a skozi to zmanjšujemo brezposelnost.

Srajce

iz popluna po Din 58.—, 68.—, 78.—
J. BABIČ, Gosposka ulica 24

Vreme. Vremenski preroki nam napovedujejo, da ne bo nobenih bistvenih izprememb vremena. Ostalo bo še naprej megleno, pusto in oblačno. Toplomer je kazal davi ob 7. uri skoro 3 stopinje Celzija pod ničlo, tlakomer pa pri 14 stopinjah 751,7, reduciran na ničlo 750. Vreme je oblačno, piha pa severozapadni veter.

Za praznike se je preskrbel z mesom neki dolgoprstnež, ki je vplomil v neko mesnico v Lešnikovi ulici. Odnesel je več kilogramov svežega in prekaženega mesa in brez sledu izginil.

Drobna policijska kronika. Na policiji so imeli danes na dan pred Božičem pravi praznični mir. Aretiran je bil neki Josip Solak, ki je beračil po ulicah in pa neka Barbara Markeževa zaradi prepovedanega povratka. Prijavljena pa sta bila neki Tone in France, ker sta se pijana nespodobno obnašala na ulici.

Sokolska četa v Radvanju pri Mariboru priredi na praznik sv. Štefana ob 17. uri v gostilni Lobnik v Spodnjem Radvanju igro »Kakršen gospod, takšen sluga«. Vsi prijatelji »Sokolstva« so iskreno vabljeni. Po igri bo prosta zabava. — Odbor.

Narodno gledališče

Repertoar.

Sobota, 24. decembra: Zaprto.

Nedelja, 25. decembra ob 15. uri: »Celjski grofje«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Premiera. Povišane cene. Izven.

Ponedeljek, 26. decembra ob 15. uri: »Boccaccio«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Povišane cene. Izven.

Božični repertoar mariborskega gledališča. »Celjski grofje«, spretno napisana Kreftova zgodovinska drama je dosegla med sodobnimi slovenskimi dramskimi deli redno močan uspeh. Ta drama se ponovi na prvi praznik ob 15. uri. Znižane cene. »Pri belem konjičku«, moderna revijska opereta Ralpa Benatzkega, ki so ji znani komponisti R. Stolz, Br. Granichstaedten in R. Gilbert pripisali štiri učinkovite glasbene vloške, se uprizarji prvič v mariborskem gledališču v nedeljo 25. t. m. ob 20. uri. Povišane cene. Bloki ne veljajo. Preskrbite si pravočasno vstopnice! Prva ponovitev te operete bo na Štefanovo zvečer. Povišane cene. Bloki ne veljajo. — »Boccaccio« zabavna in izredno melodijozna Suppejeva opereta, spada med najlepša dela klasične operetne produkcije. Ta opereta se poje na Štefanovo ob 15. uri po znižanih cenah.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušnem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staropreizkušeni »Franz Josefovi grenčici«. Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefova« voda izborna učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. — »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Največja izbira kravata

ter modnih potrebščin

J. BABIČ, Gosposka ulica 24

»SLAGER« nas razveseljuje

za božič
najnovejše komade izposojuje.
Maribor, Slovenska ul. 18,
Celje, Dečkov trg 4.

Silvestrov večer »Jadrana« bo v Narodnem domu. Začetek ob pol 21. uri.

Zaloga afrik. Novak, Koroška 8.

Čajanka 26. decembra na Štefanovo v Narodnem domu. K. D. Triglav.

Akademski ples. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos tradicionalen akademski ples 5. I. v Unionu. Vabila so že razposlana in prosimo vsakogar, kdor ga pomotoma ni prejel, naj blagovoli pustiti svoj naslov pri blagajni avtomatičnega buffeta, kjer je zvezek za reklamacije. Na plesu igra najboljši Jazz-orkester Slovenije »Romoy Jazz« iz Ljubljane v popolni zasedbi s pevskim »Slagerskim kvartetom«. Ker je čisti dobiček namenjen revnim mariborskim akademikom, se priporoča za obilno udeležbo — odbor.

Za Silvestrovo in predpust! Komični nastopi — kupleti. Zahtevajte cenik. — Pavel Rasberger, Maribor, Aškerčeva 3.

Družabni večer! Pevski odsek čevljar-ske obrtne zadruge v Mariboru priredi s sodelovanjem tamburaškega zbora slovenskega obrtnega društva v ponedeljek (Štefanovo) med 19. in 24. uro v Gambri-novi dvorani družabni večer. Za obilen obisk vseh prijateljev petja in obrtništva se priporoča odbor.

Najlepše preživite praznike

v restavraciji, kavarni, dancingu

VELIKA KAVARNA

Na Štefanovo bodo igrali na odru Rdečega križa na Pobrežju burko v 5. dejanjih: »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Igra je vsa prepletena z burkastimi pri-zori, vloge pa so v rokah naših starih znancev z odra, ki se bodo gotovo potrudili, da bodo zadovoljili smeja željno občinstvo. Po igri bo istotam tradicio-nalni »Štefanov večer«. Začetek ob 16. uri (4. pop.) v dvorani g. Renčija. Pri-reditev je namenjena dobrotelnim svr-ham.

Sport

Še enkrat Ljubljanska nogometna podzveza

Kaj je povedal g. St. Kuret, tajnik LNP v odgovoru na članek »Pred občinim zborom J.N.S.-a? Prav za prav ničesar novega, v kolikor se ne prezre, da je morda za razmotrivanjem o osnovi legitimacije kritikov hotel dati merilo za presojo njegovega članka.

Kaj je ugotovil članek pod gornjim naslovom z dne 16. t. m.? Ugotovil je, da je L.N.P. imenovala večino medklubskega odbora iz vrst železničarja in Svobode — torej režimske skupine, četudi tvori ostalih pet klubov mariborskega okrožja večinsko skupino, ki je izrekla sedanji upravi MO nezaupnico in da torej ni varovan proporc, ki bi ustrezal razmerju obeh skupin; 2. da obstoja spor med MO in tukajšnjimi sodniki; 3. da je LNP preko vseh osnovnih določb prave enostranske presoje, ki jo diktirajo interesi koalicije, ker koristi je imel le en klub, ki je igral še v lepem vremenu doma, kar mu je omogočilo, da je brez deficita izplačal znesek 1500 Din, tako pa so bili oškodovani Rapid, Maribor in Železničar. Pooblastilo občnega zbora LNP pa se je nanašalo le na prvotno razvrstitev 8 klubov in se ni moglo raztegniti na primer Rapida, ker so odpadli razlogi oz. svrha pooblastila.

Pri belem konjičku

na oba božična praznika
v gledališču

vilnika in brez zadevnega pooblastila v propozicijah v škodo mariborskih klubov razvrstila tekme SK Rapida; 4. da se pri delegiranju sodnikov, čim je prizadeta koalicija Primorje-Svoboda in tovariši, ustreže le njenim željam, in končno, da je nepojmljiva neobičajna agilitnost kaz. odbora v postopanju proti igralcem ISSK Maribora.

Temu nasproti trdi g. Kuret, da je tudi on zagovarjal stališče, da naj se MO sestavi tako, da bo ustrezal večinskemu razmerju, da tudi on ni soglašal z vrstnim redom prvenstvenih tekem SK Rapida, da določevanje protivnikov ni utemeljeno v pravilih in da je nemogoče, da bi se delegiranje sodnikov prepustilo odboru, ki ni predviden v pravilih, kar velja za sedanji odbor pri MO, ki pa je le analogon enake institucije pri podzvezah. Končno se hudeje radi neobjektivnosti kaz. odbora, o kateri pa v cit. članku sploh ni bilo govora.

Iz tega je razvidno, da g. Kuret v bistvu priznava utemeljenost iznešenih očitkov in to deloma izrecno, deloma pa se more to zaključiti po starem pravilu qui tacet... G. Kuret sicer zatrjuje, da ni bil njegov namen, da brani sebe ali celo L.N.P. Vsekakor pa mu je priznati, da je storil vse, kar je v danem primeru sploh bilo mogoče, s tem, da je v priznani podana vsaj ena olajšilna okolnost.

Značilna pa je zlasti utemeljitev sklepa L.N.P. v zadevi Rapida. Da se Rapidu finančno ne škoduje, mora najprej tekmovali s klubi iz Ljubljane, nazadnje pa z domačimi klubi, ker z domačimi tekmi niso združeni visoki režijski stroški. Šepavost te utemeljitve leži na dlani. Znano je, da presega skupiček domačih tekem onega pri tekmi s klubi iz Ljubljane, ki spriči ogromnih obilgatih odtegljajev ne dobe več kot predpisani maksimum, ki je običajen tudi pri gostovanjih naših moštev v Ljubljani, tako, da so neizogibno združena z deficitom. Ali ni potem gospodarsko smotnejše, da se v vremensko ugodnih terminih tekmuje doma in tako omogoči čim večji inkaso za kritje deficita v Ljubljani in doma o priliki tekem z ljubljanskimi klubi? Po zdravi pameti o tem vprašanju pač ne more biti pomislekov. Utemeljitev LNP pa je nov dokaz za trdi-

tev enostranski presoji, ki jo diktirajo interesi koalicije, ker koristi je imel le en klub, ki je igral še v lepem vremenu doma, kar mu je omogočilo, da je brez deficita izplačal znesek 1500 Din, tako pa so bili oškodovani Rapid, Maribor in Železničar. Pooblastilo občnega zbora LNP pa se je nanašalo le na prvotno razvrstitev 8 klubov in se ni moglo raztegniti na primer Rapida, ker so odpadli razlogi oz. svrha pooblastila.

Iz navedb g. Kureta bi se moglo zaključiti, da je edino sedanja večina MO sposobna voditi usodo mariborskih klubov. Manjka le še en korak do trditve, da v vrstah opozicije ni sposobnih sportnih delavcev. Te trditve g. Kuret sicer ne tvega, ker pač ve, da MO ni od večraj in da je mariborski sport rasel do današnje višine prav v času, ko sedanjih reprezentantov MO še ni bilo opaziti pri sportnem delu. Že močno obrabljeno poe-

Pri be'em konjičku

na oba božična praznika
v gledališču

zijo o pravilnem pojmovanju smisla sporta pa bi g. Kuret mogel nasloviti na svoje varovanje, ker prav oni odklanjajo vsak sportni sporazum, češ, pri koritu je dobro biti, dočim je dejanska večina vsikdar stremela za ustvaritvijo znošnejših odnošajev in je tudi danes pripravljena pristati na sprejemljive pogoje, ki pa naj bodo utemeljeni z vidika interesov vseh klubov in ne le poedinca. Končno še to. Škoda vsake besede, s katero bi skušali dokazati g. Kuretu nezdržnost njegovega stališča v sodniškem vprašanju. Trezen opazovalec.

Prireditve Mariborske zimskosportne podzveze v letošnji sezoni.

Mariborska zimskosportna podzveza je na svoji zadnji seji izdelala definitiven program zimskosportnih prireditev v sezoni 1932/33, in sicer:

6. januarja: sankajska tekma Ruška koča—Ruše (izvede ISSK Maribor).

8. januarja: klubski dan za klubsko prvenstva.

15. januarja: mednarodna skakalna konkurenca in prvenstvo podzveze na betnavski skakalnici.

20. januarja: propagandno mednarodno umetno drsanje pri Treh ribnikih.

22. januarja: 16 km smučka tekma za prvenstvo Mariborske zimskosportne podzveze in prehodni pokal ISSK Maribora.

2. februarja: 14 km klubska smučka tekma Celje—Store (izvede SK Celje).

5. februarja: tekma v smuku Uršula—Kotlje (izvede SK Guštanj-Kotlje).

5. februarja: skupinska tekma Slovenskega planinskega društva Maribor.

12. februarja: slalom tekma iz Uršule (izvede SK Guštanj-Kotlje).

12. februarja: skakalna tekma na skakalnici v Celju (priredi SK Celje).

19. februarja: medklubska skakalna tekma na betnavski skakalnici (priredi Mariborski smučarski klub).

26. februarja: 50 m mednarodna smučka tekma na Pohorju (priredi Mariborski smučarski klub).

Klub samomorilcev

Misteriozno shajališče mladenk in mladeničev. — Leglo nemorale v Berlinu.

Berlin ima zopet svojo senzacijo. Policija je odkrila skrivnostno shajališče mladenk in mladeničev, ki so bili člani kluba samomorilcev.

Klub samomorilcev je ustanovil pred letom neki ruski emigrant Roznigov. Izprva je bil namen kluba, da vse one ki so se naveličale življenja ohrabri in da pomaga kandidatom smrti z nasveti, pa tudi materialno. Člani kluba so bili večinoma propadli študentje in študentke. Roznigov je imel nekaj denarnih sredstev in je vse svoje imetje vtaknil v to podjetje. Ker članstvo ni plačevalo nobene članarine in ker je klub samo delil podpore, je število članstva naglo raslo. Ko pa je zmanjkal Roznigovu denar, si ga je jel sposojati pri svojih znanih. V klubu pa so se godile zadnje ča-

se čudne stvari. Mladenke in mladeniči, ki so takorekoč že obračunali s svojim življenjem in so iskali samo ugodne prilike, da izvrše svoje sklepe, so slavili v klubovih prostorih prave pravcate orgije...

Postal pa je klub privlačno shajališče tudi za odličnejše dame in blazirane moške, ki so iskali tu zanimivih pustolovščin. Ob vinu so se zabavali na račun propadle mladine. Marsikateri nesrečni mladenič in dekle je v pijanosti in nahujskan od članov družbe segel po samokresu in šel prostovoljno v smrt.

Kakšno vlogo je imel prav za prav Roznigov v klubu, še ni ugotovljeno. Zdravniki, ki so ga preiskali, trde, da ni normalen. Zanimiva pa je okolnost, da niti eden aretiranih članov kluba ne izpove prav ničesar. Policijska oblast ima težko stališče, vendar upa, da ji bo uspelo sčasoma razkriti to misteriozno afero, ki je vzbudila v vsej Nemčiji veliko senzacijo.

Književni pregled

Časopis za zgodovino in narodopisje. Letnik XXVII, snopič 3—4, Maribor 1932. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. — Naše Zgodovinsko društvo je najpomembnejša mariborska znanstvena korporacija in njen »Časopis« ni le v čast Mariboru, temveč vsemu slovenskemu narodu. To potrjuje tudi letošnji 3—4 snopič, ki zaključuje 240 strani obsega letnik, kateremu je pridejan še »Arhiv«. J. Kelemina je napisal uvodno razpravo o »Gotih na Balkanu«, kjer riše nekatere nove izsleditve, važne zlasti zaradi polemik zadnjega časa. Zelo obsežen je nato članek dr. Metoda Dolenc z naslovom »Sorodni odmevi črnogorskih pravnih zgodbic in slovenskega običajnega prava«, ki bo zanimal zlasti juriste-teoretike. Neumorni raziskovalec Josip Mravljak iz Vuzenice je prispeval sestavek »Doneski k zgodovini kmetijstva v Dravski dolini v XVII. stoletju«. V »Izvestjih« obravnava Fr. Kovačič »Slomškov najstarejši rokopis«, M. Grošelj piše »O naših starih geografskih imenih«, J. Mravljak o »Guštanskem rokodelskem cehu«, Miroslav Kokolj pa o

1. jan. do 30. sept. 1932«, Ludvik Zorut objavlja pesem »Štajerska«, I. J. opisuje »Zadružno pekarno«, O. R. prispeva pesem »V jutro vlak drvi«. Slede nato: I. J.: »Kreditna zadruha državnih uslužbencev v Mariboru«, J. Samec »Ob studencu življenja« (pesem), A. H. (ren): »Učiteljski dom v Mariboru (s sliko), J. Samec »Tržišče« (pesem), V. T. (ravner): »Mariborski portreti« (epigrami), Fr. Baš: »Gradbena slika Maribora v začetku XIX. stoletja« (z ilustracijami), J. Samec: »Zima na Štajerskem« (pesem), general R. Maister: »Marburger Schutzwehr — Mariborska varnostna straža«, Dizma: »Cenzor« (epigram), Fr. Kramberger: »Nekaj števil o Mariboru«, L. Zorut: »Kopališče na Mariborskem otoku« (s sliko), V. T.: »Mariborski teden«, dr. V. Travner »Barčica«, uganke itd. Nekateri prispevki bodo ohranili trajno vrednost.

Triglavanski listi. Letnik I., številka 4. Maribor 1932, strani 49—68. — Četril zvezek prvega letnika »Triglavskih listov«, glasila A. D. Triglava (starešinstva), ki ga urejuje dr. P. Strmšek pri naša: Dr. P. Sl. (rmšek): Vatroslav Oblak — dr. Turnerju« (korespondenca s sli-

Pri belem konjičku

na oba božična praznika
v gledališču

»Znakih prekmurskega tkaničanja« z mnogimi fotografskimi posnetki. Franjo Baš objavlja nato »Slovensko narodopisno bibliografijo za leto 1931. Bogato je tudi »Slovstvo«, v katerem pišejo: Franjo Baš o »Slovenskem biografskem leksikonu«, Janko Glaser o Kidričevi knjigi »Dobrovski in slovenski prepod njegove dobe«, F. Kovačič o Bojčevi knjigi »Slomšek, naš duhovni vrtnar«, Fr. Baš o »Vodniku po zbirkah Narodnega muzeja v Ljubljani«, isti o Jožeta Rusa »Krstu prvih Hrvatov in Srbov«, J. Mravljak o Pircheggerjevi »Geschichte der Steiermark«, isti o Antona Mella delu »Grundriß der Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte des Landes Steiermark«, dr. J. Tomišek o Keleminovih »Bajkah in pripovedkah slovenskega ljudstva«, F. Baš o knjigi Visky Károly »Volksbrauch der Ungarn«, isti o »Zemljepis za II. r. srednjih šol«, M. Slavič o Viktorja Korošca delu »Hethitische Staatsverträge«, H. Baerent o delu »Das älteste germanische Sprachdenkmal« ter J. Šedivý o slovaškem časopisu »Sborník Muzeální slovenské společnosti. Ob koncu je dodejan še »Društveni glasnik« »Časopis« je uredil prof. Fran Kovačič.

Mariborski koledar 1933. Izdala in založila Nabavljiva zadruha državnih uslužbencev v Mariboru. Maribor 1932, strani 120 (brez dodatnih oglasov). — Kakor vsako leto, tako je naša NZDU izdala tudi za prihodnje leto svoj »Mariborski koledar«, ki obsega poleg običajnega koledarskega gradiva tudi nekaj leposlovja in člankov. A. R. (ehar) opisuje »Poslovanje Nabavljive zadruge državnih uslužbencev v Mariboru od

kama obeh), Poročila: »Petdeset let češke univerze«, »Poročilo ljubljanskega poverjenišтва«, Beleške: Božo Srebr: »Nekaj pripomb k članku dr. Ilesiča o zagrebškem Triglavu«, Odon Šorli: »Odperto pismo zagrebškemu Triglavu« in A. Z.: »Zbor mladega Triglava«. Najzanimivejše med prispevki je živalna diskusija o slovenstvu in jugoslovanstvu, ki se mu mlada in mlajša generacija bolj in bolj odmika.

Izvestje nižje gozdarske šole v Mariboru za drugo šolsko leto 1931/32. Objavilo ravnateljstvo, Maribor 1932, strani 16. — Naša državna nižja gozdarska šola je izdala te dni svoje »Izvestje« s sledečo vsebino: Uvod, Šolsko leto 1931/32 (Osebe zavoda, Seznam učencev (s sliko), Sklep šolskega leta, Interat, Izleti in praktične vaje (s sliko), Pomembni dogodki, inspekcije in obiski, Iz šolske razstave (s slikami), Knjige, zbirke učil, inventar ter opreme, Budžet za leto 1931/32 in Plačevanje šolnine in pristojbin).

Ivo Erbenik: »Sokolčev dan« in »Dan sokolčice«. Dve slikovnici, vsaka 16 strani četrtinke. Izdala in založila Jugoslovanska Sokolska Matica v Ljubljani, 1933. — Dve mali, a čedni slikovnici, v vsaki je 12 čednih risb Iva Erbenika, tu ker stane vsaka le 1.50 Din, bosta gotovo našli dosti odjemalcev. Škoda le, da so slike brez besedila, ki bi jih še bolj poživelo. Primeri bi bili verzi. Slike pripovedujejo nazorno o vsakdanjih poslih Sokolčev in Sokolčice.

Poljčane

Proračun pekelske občine in druge občinske zadeve. Ker je bil proračun občinske in ubožne blagajne kot ga je predlagal župan g. Anton Medved za l. 1933 občanom na vpogled brez pritožbe, se v znesku okroglo 40.000 Din in 2.300 Din sprejme. V kritje primanjkljaja so se sklenile pobirati v l. 1933 naslednje davščine: 50 odstotna doklada na vse državne neposredne davke ter občinska trošarina in to: od 100 l vina 50 Din, 100 l oiva 100 Din, od hektoliterske stopnje alkohola po 5 Din. Potem od goveda nad 1 letom po 5, a nad letom po 10 Din, od prašiča po 5 Din ter za uvoženo meso in mesne izdelke vseh vrst od 100 kg 20 Din. Za vodovod se določi podpora 3000 Din. Za kidanje snega se določi vsota 100 Din, v obč. kmetijski sklad 700 Din, v živinorejski 300, za cepivo 24 Din, za prevoz bolnikov 200 Din, v siromašni sklad 100 Din, za podpore brezposelnim 200 Din, za vojaške zadeve 130 in v nepredvidene stroške 2929 Din. — V pomoč brezposelnim se predlaga sledeči odbor: M. Zebce, Bog. Regoršek, Al. Živko, Alojz Pahole, Karolina Hinterlechnerjeva in Srečko Krašovic. Za vzdrževanje meščanske šole v Sl. Bistrici občina ne more ničesar prispevati, ker primanjkuje zato sredstev, v ostalem pa, posečata šola le 2 otoka.

Smrtna kosa. Umrli je mladi železničar Lovrec iz Luške vasi. Pokopali so ga ob lepi udeležbi v sredo dopoldne. Blag mu spomin!

Vesela igra »Dve nevesti«, ki jo je tukajšnji Sokol vpriporil pred dnevi v velikim uspehom, se na Štefanovo ponovi ob pol 16. uri.

Silvestrov večer priredi naše gasilno društvo v prostorih hotela Baumann v Peklu ob običajni uri.

Posnemajte! Pekelska občina si je naredila človekoljubno nalogo in bo obdarovala za Božič 10 delanezmognih revežev. Nabrala je v ta namen 500 Din, kar bo zadostovalo za obdaritev siromakov z živili in drugimi potrebščinami. Občina pa bo skrbela zanje tudi še pozneje, in bo v ta namen uvedla posebno akcijo.

»Reci še enkrat, da greš rajši na morje nego v gore!«

Sveta noč, blažena noč ...

RADIVOJ REHAR:

O Božiču krize leta 1932

Z nevero v srcih, z jedkostjo v očeh:
tako nas vidim v nove čase rasti,
in ni nikjer je sile ne oblasti,
ki zvabila bi nam na lica smeh.

Verjeti v odrešitev, smrten greh,
ki se maščuje na imetju, časti,
da mora — kdor ga zagreši — propasti,
in je zavrženec pri vseh ljudeh.

Z nevero v sreči! Kakor da nevera
kdaj pota v nove, lepše dni odpira,
ko da z nevero zmagal je Gospod!

Božiči naši bodo še turobni,
koraki naši plahi in tesnobni,
če še ne stopimo: — na nove vere pot!

Drago Cvetko:

Božična pravljica žalostnih dni

Tako tiho je padal sneg, da ga še čuti ni bilo. Nobena sapica se ni zganila, nebo je ostalo enakomerno sivo, niti za milimeter se niso hoteli pretrgati oblaki. Tiho je prihajal mrak, da človek ni vedel, kdaj je odkod prišel: hipoma je bilo temno.

Po predmestju je korakal ves upognjen možki. Opletal se je in s težavo potiskal palico predse ter mrmral: »Pred petnajstimi leti, da, takrat je bilo veselo. Božično drevesce smo imeli, na njem piškote, zvončke in srebrne ptičke. Žena je dobila polno darov, jaz tudi, otroka prav tako. A takrat sem bil še bogat! Prekleti žid, ki si me spravil na boben!»

Zarenčal je kakor pes in obstal ter udaril s palico ob tla: »Pes prekleti! Vzel je iz žepa zeleno steklenico ter slastno pil v dolgih požirkih. Nato je go-drnjal: »Oj, žganje, žganje! To je ime-nitna reč! Pozabiš na vse: na žalost, družino, lakoto, na vse! Ej, Bog ga daj dosti! Pobožal je steklenico z mrzlo-roko in jo vtaknil v žep: »Kako si mi do-bra, ljubica! Edina uteha si mi!« Otročje je govoril in se smejal. Ljudje so se za-

letavali vanj in ga zmerjali: »Potepuh! Še na božični večer je pijan! Fej! Ubo-ga žena in otroci pa še kruha nimajo!« Ustavil se je. »Žena, otroci, kruh?« Pa pijan je bil in je hitro pozabil te besede. Po predmestju je šel in v sredo mesta ni maral. Tam so izložbe sijajno raz-svetljene, tam je doma bogastvo in sre-ča. Ljudje hodijo v kožuhih in v svilenih oblekah. Ej, drugi Bog vlada v sredi mesta! Tja si pijani Anton ni upal; bal se je velikih svetlih oken in veselega hrupa.

Zavil je v krčmo. Počasi, široko je od-prl vrata in jih zaloputnil, da so zažven-ketale šipe. Natakarija Pavla ga je oši-nila s hudim pogledom: »Kaj pa razbi-jate tako? Saj niste doma!«

Pijanec Anton se je razveselil zadir-nega glasu, saj je bil sin predmestja, kjer so le kletvice in psovke doma in ji je odgovoril: »Pavla, si sitna spet? Jožeta ni danes! Ha, danes je božični večer in danes potrebule kaj boljsega kot si ti!«

»Klada pijana! Kaj gobeždete? Žena in osem otrok vas čaka doma, vi pa ho-dite pijani na božični večer in še doma niste!«

»Molči, Pavla! Da bi vedela, kako rad bi bil doma! A izba je mrzla in devet obrazov zre vate in upije: »Kruha, kru-ha!«

Naslonil je glavo na mizo in zahlipal. Pavla se je razžalostila in stopila k nie-

mu: Ne hodite, vendar čudni, Anton, Saj bo že bolje! Nate osminko žganja! Iz-pijte in pojdite domov. Zaradi vas ven-dar ne bom imela gostilne odprte!«

Izpil je osminko, naslonil komolec na mizo, položil glavo med roki in zaspal.

Zopet so se odprla vrata in prečudna družba je vstopila: tri deklice, majhne, šibke, bledih lic in vročinskih oči. Za nji-mi pet fantičkov v raztrganih čevljih, da so prsti moleli skozi nje, in vsi pet je bilo bledih in koščenih obrazov s stis-njenimi ustnicami.

Stopili so k očetu: »Oče, pojdite do-mov!« Prebudil se je, zdihnil kakor da bi se predramil iz stoletnega sna in si po-tegnil z roko preko čela, ko da bi hotel odgnati nelepe misli: »Eh deca, kar po-jdite! Pridem za vami.«

»Z nami pojdite, oče! Božični večer je danes. Še pes je doma, pa bi vi ne bili?«

»Pojdite deca! Pridem za vami!«

»Ne oče, sedaj pojdete! Mati umirajo, vi pa sedite v krčmi, oče!«

Osem obrazov je zrlo vanj, osem lač-nih ustnic se je premikalo počasi, pou-darjajoče. Šestnajst otroških rok ga je prijelo za roke in ga vleklo domov, v predmestje, v nizko sobo, v kateri je smrde-lo po petroleju in požganih cunjah.

Ko je vstopila čudna družba v to iz-bo, se je nekaj zganilo v kotu: »Anton, božični večer je in pijan si, mi pa nimamo niti drobtine kruha! Anton, joj! Da je moralo priti tako!« je zajavkalo bolno telo in se zvilo na mrzlih tleh!

»Molči, žena! Ne muči me, pusti me pri miru ta večer!« Omahnil je pijan v drugi kot in zaspal...

»Jezus!« je zakričala mati v kotu, bruhanila velik curek krvi in se ni zga-nila več. Oči so ji osteklenele, na čelu so stale znojne kapljice!

V kotu je smrčal oče in sanjal o prele-pem božičnem večeru: družina stoji z njim pod drevescem, se raduje darov in se smeje vsa srečna, zadovoljna ter si stiska roke: »Bog daj zdravje! Krist se je rodil!«

Otroci so zajokali v silnem strahu: »Mati, mati! Zbudite se! O Jezus, ki si se danes rodil, pomagaj! Jezus, Jezus! Mati, ali slišite?«

Mati je bila mrtva; in se smejala, bled obraz je zrl v otroke kot bi hotel vprašati: »Kaj bo z vami, moji najdražji?«

Oče se je obrnil v spanju in je zamah-nil z roko: »Bo že še boljše! Otroci so vpili in zbegani tekali po ozki izbi...

Zunaj je naletaval sneg čisto tiho, da bi ne motil svečane tišine. Novorojeni Kristus je hodil po zemlji, delil darove in blagoslavljal...

Nadine Roubakine:

Kukavica, slavec in osel

Pod naslovom »Histoires d'enfants« (Povesti otrok) je izdala založba Da-noel et Steele v Parizu knjigo pet-ndvajsetih otroških povesti, ki jih je kot najboljšo ocenila posebna komi-sija. Vsi pisatelji so mlajši od 13 let in so svoje spise večinoma tudi sami ilustrirali. Prvo nagrado v znesku 1000 frankov je dobila 11 in polletna Nadine Roubakine iz Pariza s svojo povestjo »Kukavica, slavec in osel«, ki jo prinašamo naši slovenski mla-dini v slovenskem prevodu.

Prvi del.

Mlada kukavica s sivim svilnatim per-jem se sprehaja lepega pomladanskega jutra, ko se nenadoma sreča s starim na-pol oskubljenim slavcem. Slavec meni, da je njegovo petje najlepše med petjem vseh ptic, da je milejše od petja kosa, ščinkovca in se mora preiskusiti na za-rečem železu, če bi kdo trdil nasprotno.

Toda mlada gospodična kukavica ga kar ni marala poslušati, saj je tudi ona sama hotela boljše petje kot vse druge, in oba se kar na lepem začneta prepirati o lepoti svojega petja. Zadeva je posta-lala vedno težavnejša in je nazadnje re-kla kukavica: »To ni res, ti stari oskub-lienec, ti plešasti menih, saj poješ kakor kak pingvin.«

Slavec pa ugovarja: In ti! ... Pero ti mlado nespametno, ali se spodobiš, da ta-ko grdo napadaš velike osebnosti, kakor

sem jaz? In kar naenkrat slavec strašno useka s svojim kljunom proti kukavici in ji pravi:

»Penk, to imaš!«

»Oh, la, la! Kako hudo ste me zadeli; toda jaz nisem slabo vzgojena mladenka in se ne nameravam maščevati nad vami. Jaz —, jaz vidim, da vse to najino pre-rekanje nima nobenega smisla; za naju je mnogo bolje, če si poiščeva sodnike in odvetnike ter prosiva navzoče, da nam bodo prišli za priče.«

»Dobra misel! ... saj tako neumna nisi,« pravi slavec. »Pojdij h kosu, ki ga vidim tamle, da mi poišče učenega osla, ki naj razsodi najin spor. Hitro skočite!«

Kos je šel iskat osla in se je kmalu vr-nil sedeč na njegovem hrbtu. Osel prispe in vpraša, v kaki zadevi so ga poklicali.

»Kako, kako,« začne nervozno slavec. »ali vam ta kos ni razložil zadeve? To je grdo, to je neverjetno.«

»Jaz pa mislim, da se mi o-tem poprej nič ni povedalo, ko sem šel klicat« od-govarja užaljeni kos.

»Pojdij, pojdij, stari žutokljunec,« se za-dira nanj jezen slavec, »in ne prikaži se več pred mojimi očmi!«

»Na svidenje, gospod poveljnik!« se nor-čuje iz njega kos. »Mi se bomo že še vi-deli pri bližnji razsodbi, kajti jaz bom za pričo gospodični kukavici.«

Nato se z veliko vliudnostjo obrne in

pravi:

»Na skorajšnje svidenje, gospodična kukavica!«

»Oprostite mi, gospod,« se vliudno iz-govarja slavec, kajti njegova jeza na mlado kukavico se je že malo poglela, priznati pa vendar ni upal, da se nor-čuje iz kosa. »Zdaj, ko je odšel ta ne-rodni žutokljunec laliko mirno začnemo razpravljati.«

Kukavica prične prva nekoliko hladno: »Da, toda en sam sodnik ne zadostuje, treba jih je več in potem je treba tudi vedeti, če bo nam ves ta zbrani narod hotel biti tudi za pričo? Za začetek pred-lagam, da se zasllišjo kos, lisica, pes in maček in kot odvetnik naj prisostvuje šimpanz.«

»Ah, ah,« se oglasi slavec, »gospo-dična kukavica hoče biti zelo hudomuš-na, toda jaz si vzamem še hujšega od-vetnika kot je vaš, in moje priče bodo še bolj zvite kot so vaše. Jaz si izberem za odvetnika papigo, za priče pa srako, svinjo, kravo in noja.«

»In zdaj še jaz, name ste čisto poza-bili,« se oglasi osel. »Moji tovariši naj bodo otangutan, gorila, gnu, božna in njena častivredna družica uš.«

»Uš je strašno neznosna žival, prav tako njena družica,« se pri tej priliki oglasi kukavica. »Tem slabše!« »Jaz ra-čunim na vas,« se oglasi osel, predsednik sodišča. »Jutri, gospod, ob osmih je se-stanek na križpotju!« »Plešasti menih!« pri velikem brastu.

Drugi del.

Razprava.

Drugi dan so se vse živali zbrale pri velikem hrastu. Solnce je sijalo prijazno, sodniki pa so sedeli zaviti v težke, s her-melinovo kožo obrobljene suknje na malo vzvišenih vejah. Priče so bile bogatega stanu in uradništvo. Tudi ti so bili oblečeni v bogate, z zlatom in srebrom obrobljene obleke, med tem pa so se od-vetniki s svojimi resnimi obrazi šopirili okoli, da pokažejo svoje lepe črne suknje in snežno bele kravate. Oskubljen slavec pa se je zatekel k perjanču, da mu izgubljen perje nadomesti z novim, lepim. Zdaj pa pogledimo, kako se je to izvršilo na njegovem domu. Najprvo ga perjanec postavi v kad in ga od nog do glave pošteno namili. Ko je bilo to iz-vršeno, prinese še vroče železo in po-smodi z njim vse ostalo perje na slavicu, potem ga pa vestno oblepi in z rožnim in lilijnim oljem dobro naparfundira po vsem telesu. Ko je bilo tudi to izvršeno, ga vpraša perjanec, kakšne barve perje mu naj nadene?

»Črne, gospod,« odgovori slavec. Na-to pa, ko je bil zopet operjen, stopi v ve-liko trgovino in si kupi lepo prirojeno obleko in se poda slednjič na sestanek. Medtem pa tudi kukavica niti ene sa-me minute ni izgubila zaman. Kupila si je brilantno, pudra in malo rdečice, ker je bila silno bleda zaradi slabe prebave v zadnji noči. Nazadnje pa stopi še h kro-jaču in ga poprosi, če ima morebiti zanj »kako belo obleko. Krojač ji pravi:

Usoda naših neosvobojenih bratov

Amerikanec o Jugoslovanih pod Italijo

Opomba. — Sledeči članek, ki ga objavljamo v prevodu, je gotovo najgenijevša slika, kar jih je doslej tuje pero napisalo o zli usodi Jugoslovancev, izročeni italijanskemu gospodarstvu. Članek je napisal g. R. H. Markham, balkanski in srednjeevropski dopisnik velikega ameriškega in svetovnega lista »The Christian Science Monitor«, ki izhaja v Bostonu, Mas., USA, in nekaterih drugih velikih ameriških listov. Kolikor nam je znano, je bil njegov članek objavljen v listu »The Chronicle«, ki izhaja v Los Angelesu v Kaliforniji; ker pa dopisniki, kakor je g. Markham, ki je star in dober prijatelj Jugoslovancev, redno pišejo za sindikate, je njegov članek nedvomno zagledal istočasno luč sveta tudi še v nekaterih drugih velikih ameriških listih in je tako g. Markham v največji meri seznanil široko ameriško javnost z resničnim položajem naših zasužnjenih bratov.

LJUBLJANA, Jugoslavija. — Nekega večera pred tremi leti so stali po štirje stoli prazni za tisočermi mizami severnovzhodne Italije in štiri voščence so pobožno gorele vso noč v tisočermih domovih. Narod je imel štiri duhovne goste za svojimi mizami in je z njimi opravljal zadnjo svečano stražo. Toda niti narod, ki je bil v najgloblji žalosti niti njihovi štirje nevidni obiskovalci niso bili Italijani. Vsi so bili Slovenci, vzrok pa, zaradi katerega je toliko tisočev preprostih kmetov spontano in tajno izvršilo to ceremonijo, razgovarjajoč se med seboj s šepetom svečane svete groze ob trepetajoči svetlobi, je bil ta, da je tega dne četa italijanskih fašistov na povelje italijanske države streljala v hrbte štirih slovenskih mladencev in jih pokopala v neznamovanih grobovih.

KAKOR V STARIH ČASIH PREROGANJE KRISTJANOV.

Ta noč je bila kakor v časih preroganja starih kristjanov; a to tajno drhtenje mladosti, ki so jo ubili strel fašističnega oddelka, je sličilo dejanjem narodov v zasedenih ozemljih v času svetovne vojne. Družine, ki so nemo se-

dele ob praznih stoli za svojimi mizami ono noč, so bile zares pobite; prebivajo v zasedenem ozemlju in so, v nekem smislu, tudi res v vojni.

Oni tvorijo slovansko manjšino v Italiji. Vsem je na svetu nad 200 milijonov Slovanov, ki predstavljajo največje plemenske skupine v Evropi. Razdeljeni so na pet raznih narodov: Ruse, Poljake, Čehoslovake, Bolgare in Južne Slovence.

Slovenci, ki so del tega zadnjega naroda, so ena izmed najmanjših slovanskih poddivizij in med njimi vsemi najbolj napredna. Je jih nekaj nad milijon in pol ter obkrožujejo krasno planinsko deželo na severnem koncu Jadranskega morja. Svoje kraje so spremenili sčasoma v najprivlačnejše na svetu. Največji del te zemlje je zelen kakor Irska. Doline so pokrite z livadami, ki sličejo tratam; gozdovi, ki pokrivajo bregove, te spominjajo na mestne parke; polja so skrbno obdelana kakor vrtovi in z oken vsake hiše te pozdravlja živo in pestro barvno cvetje. Glavne ceste so med najboljimi v južnozahodni Evropi. Mesta, ki so majhna in maloštevilna, so čista, dobro tlakovana in polna prostranih zgradb; razsejane gorske vasi so majhne in revne, toda slikovite in prijazne.

Ker so Slovenci izredno pobožni, imajo mnogo izvrstno urejenih majhnih belih cerkva, ki kronajo vse pogozdene hribovke, na vsakem križišču pa stoji kapelica in križi. Globoka, svetlikajoča se jezera Slovenije so tako privlačna, da je postal Bled, mesto ob enem teh jezer, prava poletna prestolnica Jugoslavije.

SLOVENCİ SO MIREN IN POŠTEN NAROD.

Slovenci spadajo v vrsto najdobrodušnejših, najmirnejših in najpoštenejših narodov Evrope. Samosvoji, tihi in delavni, posvečajo vso svojo pozornost skoro izključno le svojemu delu. Njihova dežela je toliko revna kolikor krasna in zato se jim ni prav lahko pretolči skozi življenje; vendar so se pa povzpeli zaradi svoje delavnosti in varčnosti, svoje poštenosti, medsebojnega zaupanja in modrih metod ter zaradi skupnega dela v mnogoštevilnih in dobro vodenih združenjih do višjega življenjskega standar-

da kakor ga je dosegla — izvzemši Čeha — katerakoli druga slovanska skupina.

Oni so, vsekakor, najpismenejši narod v južni Evropi. Ne le, da vsi praktično končajo vsaj ljudsko šolo, temveč stalno čitajo tudi več časopisov in knjig o resnih vprašanjih in predmetih, kakor katerakoli druga skupina na tej strani sveta. Malo planincev je na svetu, ki bi tako dobro poznali svojstva življenjskih dobrin, kakor to skromno ljudstvo v slovenskih Alpah. Majhen narod med mnogo močnejšimi sosedi ne stremi za tem, da bi igral kakršnokoli vlogo v svetovni politiki, temveč samo zahteva, da se ga pusti živeti in razvijati se v miru.

Toda Slovencem se vprav mir krati in se jim je krati v gotovem pomenu že od nekdaj. Oni nikoli niso bili sami gospodarji. Odkar so se pojavili kot separatna plemenska skupina, so bili pod oblastjo večjih narodov. Skozi najdaljšo dobo njihove zgodovine so vladali nad njimi avstrijski Nemci, pod katerimi so bili nad tisoč let podvrženi kulturnim, gospodarskim in političnim diskriminacijam. Kljub vsemu temu pa to suženjstvo ni bilo neznosno. Skozi vsa ta doba so se Slovenci stalno razvijali. Čeprav niso imeli lastnega vseučilišča, so pa imeli na stotine ljudskih šol; govorili so, prepevali in zborovali v svojem jeziku; imeli so svojo cerkev in svojo duhovščino; razdeljevali so med narod na stotine ducatov knjig; izdajali so slovenske časopise in organizirali izvrstne kooperativne sisteme, ki so mu godili mnogi dobri državni zakoni. Čeprav izpostavljeni mnogim neprijetnostim pod svojimi avstrijskimi gospodarji, so se od njih tudi veliko naučili; uživali so dobro upravo, življenje jim je bilo varno, prav tako tudi imetje, povsod pa je vladal red.

VEČJI DEL SLOVENIJE SE JE PRIKLJUČIL JUGOSLAVIJI.

Ob koncu svetovne vojne pa se je to stanje spremenilo prav v temelju. Milijon Slovencev, ki predstavljajo dve tretjini svojega plemena in prebivajo v krajih, ki jih moremo imenovati pravo Slovenijo, je postalo del Jugoslavije oziroma najprej »Kraljevine Srbov, Hrvatov

in Slovencev«. To se pravi, da so bili osvobodjeni in so s tem postali gospodarji v svoji hiši. Odpoteli so svoje narodne zastopnike oziroma poslance v jugoslovanski parlament v Beogradu in so aktivno poprijeli za delo v vodstvu države, eden njihovih voditeljev, dr. Anton Korošec, pa je bil nekaj časa celo ministrski predsednik vse kraljevine. Slovencem se godi v Jugoslaviji bolje, kakor jim je bilo sploh kdajkoli v njihovi zgodovini in zato napredujejo v naglem tempu.

Toda oni tvorijo samo dve tretjini svojega ljudstva. Skoro pol milijona jih je bilo po končani svetovni vojni vzeti izpod Avstrije in postavljeni ne pod jugoslovansko, temveč pod italijansko oblast. Ozemlje, na katerem so prebivali, je po dolgi pogajanji anektirala Italija. Ko pa je v Italiji prevzel oblast v roke fašizem, so bili Slovenci na milost in nemilost izpostavljeni strašnemu procesu prisilnega poitalijančevanja. Ta majhna skupina pol milijona Slovencev v skrajnem severovzhodnem kotu Italije spada med eno narode, s katerimi se postopa v Evropi najslabše.

ITALIJANI SMATRAJO SLOVENCE ZA BARBARE.

Italijani jih imajo za barbare. Resnica pa je, da so Slovenci kot celota veliko bolj pismeni kakor pa Italijani kot celota. Imajo več šol, čitajo več knjig, boljše vodijo svoje zadrage in imajo tudi višji življenjski standard. Nimajo pa slavne preteklosti Italije, nimajo velikih glasbenikov, slavnih znanstvenikov in književnikov ter neprimerljivih umetnikov, ki so iz Italije ustvarili obljubljeni deželo kulturnih uspehov. Niti nimajo imperialističnega žara in poleta ter ambicije italijanskih fašistov, ki govorijo o ponovni ustanovitvi rimskega cesarstva in ponovnem osvajanju južnovzhodne Evrope. Skromni slovenski kmetje izgledajo v očeh domišljavega italijanskega sanjača grčavi in neznatni, kakor oja na poti purpurnega zmagovalnega italijanskega voza. Zato so se fašisti lotili njihovega poitalijančevanja.

To poitalijančevanje se pa pretvarja v okrutno in težko podjetje.

Mogel bi kdorkoli pomisliti, da bo ta peščica kmetov in gostilničarjev ob prašnih cestah pred strašno kampanjo, ki jo izvajajo 40.000.000 oholih sinov in hčera Julija Cezarja in Marka Avrelija, opustila brezupno borbo in sprejela novi red. Na koncu koncev, zakaj pa naj bi

»Gospodična, krasna prilika, jaz sem pravkar sprejel sijajno rdečo obleko s krasnim modrim pasom, nobena vam ne more bolje pristojati!«

»Koliko pa stane?« ga vpraša kukavica.

»850 frankov, gospodična!«

»Zelo draga je,« mu odvrne kukavica.

»Ni tako draga, gospodična, to je čisti crepe de Chine, ki pride iz Indije,« ji odgovarja krojač.

»Toda, gospod, jaz mislim, da se modite,« pravi kukavica, »jaz bi samo rada vedela, če...«

Krojač jo prekine:

»Gospodična, odločite se, ali hočete vzeti obleko ali ne, jaz ne morem izgubljati časa,«

»Dobro, jo bom pa vzela,« pravi kukavica in jo odnese.

Pred sestankom bi se rada še malo pošopirila v svoji novi obleki. Ko pa pogleda na uro, gospodična kukavica s strahom opazi, da nima niti toliko časa, da bi peš pravočasno dospela na razpravo; saj je bilo že tričetrt na osem, ona pa je cele pol ure rabila do križpotja »Plešasti menihi«. Vzame si torej taksi.

Ko je prišla kukavica, je bil že zbran ves narod. Osebnosti so se pogovarjale: »Jaz mislim, pravi kos, da ima kukavica prav,« medtem ko je sraka zopet kričala:

»Oh ne, prijatelj kos! Gospodična kukavica nikakor nima pravice javno insultrirati častivrednega gospoda slavca!«

»Tiho zdaj!« se oglasi predsednik sodnije:

»Seja se pričinja in sledeč pravilom, ima starejši pravico do prve besede. Gospod slavec, govorite!«

ka in pravi: »Vi menih plešasti, vi pojete kakor kak pingvin; jaz pojem veliko lepše, vi oskubljene ptice! In še celo vrsto krivic je nametala name, nato pa je s svojim kljunom z vso silo udarila po meni, srečo sem imel še, da nisem padel.« To pristavi s ponosom.

Gospa gnu, (sodnica) živahno: »Gospod, prepovedano je žaliti kukavico! Vi nimate pravice imenovati jo »mladenko nespametno!«

Osel, odločno:

»Tako je, jaz vam odvezam besedo. In zdaj je vaš čas, gđ. kukavica, da govorite, toda bolj korektno kot gospod slavec.«

Kukavica se ohrabri in reče gnuji:

»Gospa, jaz se vam zelo lepo zahvalim, ker ste se tako za mene zavzeli. Gospod predsednik, ali hočete prisiliti tega gospoda, da bo molčal in ne bo oviral vseh drugih, da me ne morejo poslušati?«

Osel (predsednik sodnije) viliti svoj zvonček:

»Gospod slavec, molčite, saj se ne morete slišati, kar govori gospodična kukavica. Tiho!«

Kukavica:

»Bilo je nekako okrog četrte ure popoldne, ko sem videla to veliko osebnost, kako se sprehaja in mi pravi, da on najlepše poje na svetu in da se mora preizkusiti na žarečem železu, če bi kdo kaj nasprotnega trdil. Tedaj se je upri moj razum. In ker sem mu povedala, da nima bogve koliko perja po hrbtu, je bil on tisti, ki je s svojim kljunom usekal po meni, da sem padla in še zdaj čutim bolečine; če mi ne verjamete, pa vprašajte moje priče.«

Lisica (priča kukavice):

»Čista resnica je, kar pravi gđ. kukavica. Če me hočete poslušati, bi vam zastavila vprašanje: Ali je mogoče, da bi mlada kukavica s svojim kljunom s tako

silo usekala po starem slavcu, da bi ta padel in se ne bi videlo nobeno znamenje in ali bi padla gospodična kukavica, če bi jo gospod slavec udaril s svojim kljunom?«

Osel (predsednik sodnije):

»Jaz mislim, da ne. Gospodje svedoki, prosite vendar večkrat za besedo, nič več se vas ne sliši. Gospod prešič, nehaite že kruliti, to ni način, kaka se govori tukaj. Gospa krava, vi pa ne mukajte! Izrazite se jasno! Gospod Šimpanz, ne delajte takih obrazov!«

Prešič (priča g. slavca):

»Toda, honrrr, honrrr, to se mi ne dopade pri tej komediji, jaz bi rajše bil doma, honrrr, honrrr!«

Osel (predsednik sodnije):

»Dobro, ker nihče noče več govoriti, določim, da bo kukavica obešena, g. slavec se pa obsodi na dve leti ječe. Zaključujem sejo.«

Množica živali:

»Ne! ne! Mi nečemo, da se obesi kukavica. Ne! ne!«

Toda klici so zamrli, ker je nastopila policija. Policija, ponosni buldogi, hitijo od leve na desno, da zabranijo množici, ki hoče navaliti na slavca, ki nazadnje že ne ve več, kam naj se reši, medtem ko opazuje kukavica ves spektakel sedeč mirno na veji.

Sprava.

Po vsej tej razburjenosti zavladala slednjič vendar pomirjenje in predsednik sodnije spregovori z nekoliko tresočim se glasom — bal se je namreč razarijene množice in ni še bil čisto varen.

»Gospoda, jaz... jaz vidim, da-a je gospodična kukavica prav tako grešila kakor gospod sla-slavec, ki na noben način ne bi smel tako govoriti, kot je-le-je-je-je govoril; i-i-istotako je delala tudi gđ. kukavica gospodu sla-sla-vcu krivico. Gospod slavec mora osta-ti še šest me-mesecev v zaporu, prav tako

gđ. kukavica, a-ali,« pri teh besedah je globoko vzdihnil.

V istem trenutku je priletel golobček prazaku in nosil v kljunu tri oljkove vejice, in ko je letel mimo slavca je eno vejico spustil na njegove nožice, drugo pred kukavico in tretjo pred gospoda predsednika sodišča.

Pri tem prizoru se je ves rod razpršil, ker je menil, da padajo bombe. Ostali so le gospod slavec, gospodična kukavica in gospod predsednik, ki so se sami prestrašili. Naenkrat pa šine mladi kukavici drzna misel skozi možgane, in vsa iz sebe se obrne proti predsedniku in proti slavcu:

»Slišite, jaz mislim, da vem, zakaj je beli golobček te tri vejice, ki jih je ves narod smatral za bombe, ki so padle iz aviona, vrgl na nas tukaj; jaz mislim, da to pomeni, da si naj lepo odpustimo in skupaj živimo kot dobri prijatelji.«

»Euh, euh, da, da, jaz hočem, jaz mislim, mislim,« jeclja slavec, povedati si namreč ni upal, kaj pravzaprav misli. Potem, ko je nanaglem še enkrat pogledal na vejo, prične z malo večjim pogumom:

»Če mi gospodična kukavica odpusti moje grehe, ji jaz odpustim tudi njene.«

»Dobro, pravi kukavica,« jaz vam odpustim iz vsega srca, gospod slavec, obenem vas pa prosim dovoljenja, da ves narod pokličem nazaj, ki je poprel pobegniti. Gospodje odvetniki, priče, sodniki, prisodniki, vrnite se vsi!« vpije kukavica na vso silo svojih pljuč.

Vsi so se vrnili in prisostvovali »Veliki Spravi«, katere so se udeležili.

Sklep.

Gospodična kukavica je odslej delala samo dobra dela, gospod slavec pa je postal njen največji prijatelj in jo je puskal tudi posnemati. Odslej sta živela v miru.

ne postali Italijani? Zakaj naj ne bi smatrali za nekaj privilegij tako insistenčno vabljenje, da postanejo Italijani? Mar je tako težko prepevati v italijanskem mestu v svojem jeziku? Kaj ni italijanski jezik najlepši na svetu? Kaj ni italijanska tradicija najbogatejša, kar jih pomeni človeški rod? Zatorej pa, zakaj ne bi ti slovenski kmetje z imeni, ki se končujejo na »iče« in »ece«, vstopili v rimski »bandwagon« (voz z godbo) in osvojili svet z Benitom Mussolinijem?

SLOVENCİ SE UPIRAJO POIZKUSU ITALIANIZACIJE.

Morda bi morali, toda oni nočejo! Hočejo za vsako ceno ostati Slovenci! In zato se tudi borijo. Upiirajo se enemu največjih in najagresivnejših evropskih narodov, samo da bi ostali Slovani. Na drugi strani pa so se njihovi fašistični gospodarji odločili, da jih poitalijančijo za vsako ceno. Še pred desetimi leti je bilo v teh krajih 550 slovenskih šol, danes pa ni nobene več. Vse so bile nasilno zaprte. Slovenci v Italiji ne smejo prepevati svojih narodnih pesmi. Na javnih mestih ne smejo govoriti v slovenskem jeziku. Ne smejo se zbirati v skupinah in ne smejo zborovati. Vsa njihova prosvetna društva so bila zaprta in razpuščena. Skoro vsa njihova telesna vzgojna društva so bila z zakonom uklenjena. Vsa njihova mesta, trgi, vasi, doline in hribovi so bili prekršeni v italijanska imena. Vsaka oseba, stara ali mlada, mora prevzeti italijansko ime. Noben slovenski otrok ne more biti krščen z drugim, kakor samo s službenim italijanskim imenom.

Ne poitalijančuje se pa samo ime otroka, temveč prav tako brezobzirno tudi njegova duša. V najnežnejši detinski dobi se že vpreže v italijanski otroški vrtec, nato v italijanske šole ter se ob enem vključuje v društva za dečke in deklice, ki so vsa agresivno italijanska. Namen teh društev je, da napravijo iz Slovencev borbene Italijane. Otroci se uče preziranja lastnega materinega jezika, dalje se morajo odreči slovenske kulture in se silijo oboževati vse, kar je italijansko in rimsko. V glavo in srce se jim skuša ubiti prepričanje, da so po svojem poreklu Italijani.

No, zakaj pa naj bi otroci ne bili Italijani? Z ozirom na to, da žive v Italiji, zakaj ne bi sprejeli italijanskega duha in postali entuziasmični državljani v svoji novi državi? To je mogoče, toda njihovi starši se upirajo z vsem ognjem temu nasilnemu poitalijančevanju. Upiirajo se, ko gledajo kako jim fašizem roba po njihove sinove in hčere in jim jih odvaja. Mrzka so jim nova imena, s katerimi so prisiljeni klicati drug drugega. Prezirajo italijanske šole, otroška zabavišča, klube in spomenike, ki jih fašisti postavljajo v njihovih mestih in vaseh. Nekateri med njimi tudi odgovarjajo s silo na silo. Tu in tam se odkrije v novih šolah podtaknjen ogenj, spomeniki se poškodujejo in podirajo, napadajo se glavni fašistični voditelji. Takim dejanjem sledijo stroga maščevanja. Za vsak tak primer upora roma v zapore in pod torturo stotine Slovencev. Tolpe italijanske druhali, ki jih vodijo državne oblasti, požigajo slovenske vasi, razbijajo slovenske trgovine, zadržuje in knjižnice. In za taka dejanja ni bil še noben Italijan nikoli kaznovan. Nasprotno. Mnogi Italijani, odgovorni za taka dejanja, so bili nagrajeni kot vzorni rodoljubi. Slovensko življenje in imetje sta v stalni nevarnosti.

STRAHOVANJE SLOVENCEV, DA NE PODPIRAJO SVOJIH.

Ob volitvah se izvaja nad Slovenci tako strašen teror, da se niti ne upajo glasovati za Slovence. Italijanski tisk v Trstu in ostalih mestih slovenskega ozemlja pa vodi ostro in stalno izzivalno kampanjo proti njim.

Kot reakcija na vse to pa se zgodi nekega večera, da nekaj slovenskih mladencev položi v uredništvo najagresivnejšega italijanskega lista bombo, ki se razpoči in povzroči precej škode. Zato je bilo aretiranih in mučenih na ducate Slovencev. Na koncu je bilo postavljeno deset Slovencev v veliko železno kletko, kakor divje zveri, v sodno dvorano, kjer jim je izrekli naglo sodbo po besedno sodišču. Adekvatne obrambe niso imeli. Tisk, javnost in oblasti so pobesnele proti njim. Imenovali so jih mr-

čes, zveri in izrodke, in sredi ploskanja vzvišenih fašistov so bili štirje mladenci obsojeni na smrt, ostali obtoženci pa na dolga leta težke ječe. To se je zgodilo o polnoči. Vsaka prošnja za pomilostitev je bila prepovedana in odklonjena. Obsojeni mladinci ni bilo niti dovoljeno, da vidi vsaki svoje najbližje sorodnike, temveč so jo imeli zaprto, lačno, žejno in uklenjeno, dokler se ni začela izgubljati nočna tema in je na vzhodu vstal prvi jutranji svet. Tedaj pa so bili mladi slovenski revolucionarji naloženi na tovorni avtomobil in odpelani v neko vas. Med potjo so prepevali slovenske pesmi. Ko pa je sivo nebo pričelo rdeti, so bili fantje posajeni na stole, obrnjeni s hrbti proti šestindesetim črnim sracjam miličnikov, neprestano

vzklikajoči »Doli fašizem!«, dokler ni njihovih glasov utišala salva, ki je preštetala njihova telesa. Dva izmed njih sta ostala kljub temu še živa in so ju miličniki umirili s strelci v senci iz neposredne bližine. Še tople in krvaveče so jih pometali v nezaznamovane jame v zemlji in jih zopet zasuli, tako da ni ostalo o njih nobenega sledu. Niso gorele voščenske ob njihovih grobovih, ni bilo cvetja na njihovih mrtvaških odrih in niti matere niso smele jokati za njihovo krsto. Namesto tega pa joka sleherna slovenska mati za njimi, kakor za svojimi rodniimi sinovi, voščenske gore v vsaki hiši in v vsakem slovenskem vrtu cvete cvetje zanje. Italija pa hrepi po osvajanju in zasluževanju novih ozemelj, da bi jih poitalijančila...

Iz naše umetnostne zgodovine

STAJERSKI SLIKAR FRANC KRIŠTOF JANEK (1703—1761).

I.

Kadar je govor o slovenještajerskem baročnem slikarstvu, tedaj se pač v prvi vrsti spominjamo že dovolj znanih imen, kakor so Franc Mihael in Janez Andrej Strauss, J. A. Weissenkircher, I. Flurer, M. Göbler, J. Kriz, Vogl, F. K. Laubmann, J. A. Penchel, J. A. Möckl itd., itd. Prav malo ali skoraj nič pa ni pri nas poznan F. Kr. Janek, dasi ga lahko štejemo med najpomembnejše stajerske slikarje obče, saj je njegova veljava izven ožjih mej domovine dosegla prvenstvene uspehe in v dobi, kakor je bilo 18. stol. z izumirajočo baročno umetnostjo, pravljala pot najnaprednejši tedanji stilni smeri, — nizozemskemu in francoskemu naturalizmu. Janek sicer ni naš ožji rojak, rojen je v Gradcu, tudi njegovih del dosedaj ni bilo mogoče odkriti na slovenskih tleh, vendar pa nam pričajo nekatera toodobna in kasnejša dela v muzeju in drugod, da je Janekova slikarska osebnost in njegova stilna smer odločujoče vplivala tudi na početke in nadaljni zmagoviti razvoj domačih naturalističnih predstavnikov rokokojske dobe. Žalibog je prav to gradivo tako nepregledno in neraziskano, da zaenkrat o neposrednih stikih obče ne more biti govora, še manj pa o sklenjenih osebnostih slovenještajerskega naturalističnega rokokoja. Tem večjo potrebo čutimo ob takih prilikah, da se nekoliko seznamimo z najvidnejšim mojstrom imenovane smeri.

Važno je, da pogledamo — prav radi Janekovega dela — v tem času na Dunaj, v dobo Marije Terezije. Okrog 1740 je Dunaj začel prevzemati stil francoskega rokokojskega duha, francoske šege in običaje, dobival je smisel za graciozno in poetično oproščeno naturo, za erotsko prikupljivo sentimentalnost in lagodno fantazijo. Umetnost najzrcalila eie ganco, ki je odsihmal določen poim vse družabne in umetnostne kulture, vse naj bi bilo obdano z okusom, vse prožeto z racionalističnim znanjem prosvetljenega duha. Od tod nam postane namah razumljiva vsa »umetniška« navdahnjenost, lahkoča in finesa izražanja, bodisi v vsak danje uporabljenem govoru, bodisi v znanstveni ali umetniški besedi. Svežost mišljenja se poda neposredno, a skladnost celotnega dejanja je premišljena in utemeljena po višjih zakonih razuma, brez onih vidno težkih naporov in ohlapnih zunanjih gest, s katerimi se še obdaja pompozno reprezentativni, herojsko idealistični baročni človek. Pečat officialnosti se krha bolj in bolj v prid intimni nijansi individualističnega pojmovanja; kar je še bilo statične nature in premih okvirjev preje, to postaja sedaj dinamično, v vijugah le še bolj razgibanost.

O dobi prvih racionalističnih dognanj o kavzalnih mehanikah človeškega ravnanja in človeške družbe in nature je moral vsak predmet zanimanja — in zanimanje samo je raslo od vidika do vidika — vzbuditi nebroj odgovarjajočih kompliciranih čustev v posredni duši, tako da je bilo mogoče ob njenem prvem začudenju nad bogastvom in silo prodirajočega duha obvladati edino spet — s prevdarnostjo, s premišljenim prebiranjem odkritih dejstev, z nadržanostjo razumevanjem. Kakor bi tedaj pomenilo staro »nedejleno« čustvo reakcijo in nadeč nazaj, tako nam je jemati kot potrebno zlo te dobe ono znano pretiranost, lahkomiselno igrivost ali alsicivno pleh-

kost. Ironična satira dosega na gledaliških deskah prvič po reformaciji spet nove uspehe, spekulacija in avantura rokokojskih mahinacij sta doma v političnih spletkah dvora pa v predmestnih plesnih dvorinah. V družabnem in literarnem življenju so priljubljene zduhovičene intrige, ironične in dvoumne zabavljice, zbadljivi apersiji, resnične in videzne zlaganosti, romantične zgodbe junakov in dovtip komedijantskih šem — ples, ki ga plešejo do francoske revolucije bolj in bolj lutke galanov in kokot.

Ves način mišljenja se je moral po prihodu glasnikov francoskega sijaja tudi v avstrijskem centru spremeniti in to le v prid novim silam, ki so si na vseh poljih utirale nič manj uspešno svojo pot pri nas kakor drugod. Španska grandezza, prejšnji dvorni ceremoniel, ves obrat in aparat baročnega oblastva Karla VI., očeta Marije Terezije, vsa ta stara in zastarela šola se je morala sedaj umakniti francoski etiketi, ki je bila v bistvu prostejša, naravnejša in zato manj ekskluzivna kakor španska. V celoti bolj družabno in spremenljivo je postalo tudi življenje meščanov in zemljanov. Dovzetnost za poljudno občevanje in olikana ljubeznivost sta tvorila sedaj brezpogojno pravilo kakršnekoli družbe, tudi meščanske, in nista bila več privilegij omejenih dvornih krogov, ki so nekoč pod španskim Karlom VI. v strogo baročnih mejah predpisovali sleherni dopustni korak, nadzirali bizantinsko klečeplavstvo, separirali in rezervirali idole absolutnega absolutizma. Popolarnost in priljubljenost Marije Terezije tedaj ni izbirala iz zgolj dinastične hlimbe in lojalnosti, niti le iz osebne prikupljivosti, kar je za zgodovino največ biografskega pomena, temveč baš iz spremembe temeljne miselnosti celokupne družbe, ki pa se je tedaj še vendarle rada poosebljala v dvornih prikaznih in si predočevala nove olajšave in nove pridobitve kot zasluge po milosti božji. Kakor pa na eni strani ne smemo prezreti vpliva gospodarske morale in etikete na nižje plasti ljudstva in zamoremo, kakor vedno, tako tudi tedaj ugotavljati vpliv feudalnega dvora na nižje podeželsko plemstvo in meščanstvo in še dalje na tlačane v najbolj razredčenih daljavah, tako pripisujemo na drugi strani imenovane spremembe v vseh področjih socialnega nehanja in dejanja le neposrednim vzrokom zgodovinskega razvoja v 18. stol. So ti-le: porast meščanstva v zapadni Evropi, moč francoske kulture na podlagi severnjaške tradicije in v umetnosti napredek naturalizma na račun baročnega idealizma. — Poglejmo v naslednjem poglavju Janekovo pot do naturalističnega slikarstva in njegovih vzorov.

II.

L. 1726 je cesar Karl VI. znova ustanovil dvorno akademijo slikarstva in kiparstva ter ji postavil za rektorja Janeza Jakoba von Schuppena, po rodu Nizozemca, a rojenega na Francoskem v Fontainebleauju. To imenovanje je pomenilo najvišje priznanje in kajpak že tedaj officialno zmago naturalizma nad idealistično ali klasicistično umetnostjo. Boj med eno in drugo smerjo je bil sicer že star, a se je ob tej priliki znova vnel. Schuppen je zastopal takrat moderno nizozemsko in francosko strujo, ki sta malodane enako gojili v prvi vrsti krajinarstvo in ženo, dvoje eminentno naravističnih snovi, dočim so bili takozvani »Italijani«,

predstavniki idealistično klasicistične in baročne tradicije, potisnjeni v ozadje. Krajina, žanr, portret postajajo najodličnejše in najbolj priljubljene snovi. Preje so največ služile religioznim in alegoričnim upodobitvam, sedaj pa so se osamosvojile, so postale tem-le enakovredne ter dobé povsod, kjer še teh ni bilo, močne akademske stolice. Sveta imena in največjega občudovanja vredni sopostali odslej vzorniki Poussin, Lorrain, Rubens in Watteau.

Tudi naš Janek se je z vso vneto navduševal ob idealih, ki so tedaj propovedovali slavo francoske in nizozemske šole po vsem svetu. Prišel je prvo na Dunaj, a se je 1735 l. podal v Frankfurt ob Meni, kjer je vstopil v Orientovo šolo in tako že od vsega začetka pripadal naturalistični, to je francoski rokokojski šoli. Pri Orientu se je pridno ukvarjal s portretnim slikarstvom. Značilno in za naše štajerske prilike kaj pomembno je dejstvo, da je prvi opustil religiozno slikarstvo, saj bi ga bila taka snov tedaj suženjsko vezala na klasicistične šablonske kompozicije italijanskih mojstrov. Odločujoče zaniga je, da se je odvrnil z zdravim instinktom od povprečnega rokokojskega nivoja domačinov, izključno cerkvenih slikarjev, čim si je pridobil obzorje in znanje o svetovnem kvalitetnem slikarstvu ter prestopil prag ozko-srčnih brezdusno utesnjajočih spon. Janek je zavrgel obrabljene snovi svojega mladostnega snovanja že v Gradcu ter se je mogel zato tem lažje poprijeti nalog, ki so jih tedaj reševali le najnaprednejši mojstri Evrope. Pri Orientu je Janek skupno z Dunajčanoma Aigenom in Brandtom študiral pred vsem Poussina in Lorraina. Preko Rubensa pa je našel pot do onega velikanja njegovih dni, ki mu je vtisnil morda najgloblji pečat, do Watteauja. Takozvano konverzacijsko slikarstvo, ki je našlo klasično obliko pod čopičem reprezentanta francoskega rokokoja, je pomenilo Janeku glavno točko snovne adaptacije, vir novih vsebinskih in formalnih poslobitev. Morda tudi Janekova umetnost nikjer drugod tako ne zaživi kakor tukaj, dasi je po snovni izbiri širok in mnogoličen kakor noben drug stajerski slikar pred njim. Če že danes ni takoj spoznati njegove lastne formalne pridobitve v toku širše evropske umetnosti, leži poleg nedvomnih kolorističnih sposobnosti, ki jih ima tako ali tako, njegov glavni pomen vsaj v snovnem bogastvu, v sigurnem obvladavanju najmodernejših snovnih panog.

Prišedši okrog 1740 nazaj na Dunaj, je stal docela pod Watteaujevim vplivom, kar pričajo zlasti njegova minijatura dela. Dunaj, ki je za časa Marije Terezije, soproge vojvode Lotrinškega, torej Francoza, tudi hotel živeti po francosko, je mogel potemtakem nuditi prava tla za tako umetnost: občudovalcev in ljubiteljev umetnosti te smeri gotovo ni manjkalo. Prejšnji baročni ekskluzivni dvorec Karla VI., »Favorito«, ki je bil bogato opremljen z dekoracijami Galli-Bibienija, Fantija, Beduzzija, prejšnje blesteče operne predstave, prejšnje težko napeto baročno ozračje, nasičeno ekstremnih kontrastov in burnih, neuravnoteženih čustev — vsa pošast in mora reakcionarne protireformacije se je počasi ali vendar umikala, padala in izginjala, dokler ni končno zasijalo novo solnce rokokojskih barv, pesem poživljenih utripov in novega veselja. Kakor postajajo odnosi ljudi bolj uravnoteženi kljub ali prav radi krilatice o »svobodni družbi osvobojenih značajev«, tako je tudi umetnost te dobe bolj obvladana po racionalističnih zakonih kakor prejšnja; njeno merilo postaja lahka, neprisiljena, neposredna umljivost, naravnost, poezija, življenjsko veselje radi samega sebe.

Janek se je na Dunaju naselil ter bil l. 1752 izvoljen skupno s Pavlom Troggerjem, ki se je pred leti vrnil iz Italije, za asesorja na akademiji. Statuti najvišjega državnega zavoda za likovno umetnost so po prvi glavni skupščini 1751 l. določili tri funkcijske kategorije: Honorarij, Professores, Associati, in je bil Janek že tedaj izvoljen za enega izmed treh profesorjev. Videti je, da so Janeka visoko cenili in da njegovemu razvoju ni bilo nič na poti. Med njegovo učenec je jemo znamenite slikarje: Norbert Grund, Franc Sierist, Georg Plazer, — poslednji je bil Janekov dober prijatelj. Schuppenova francoskizozemska šola prodira sicer v splošnem, vsaj v salonu

in v družbi prosvitljenih izobražencev, a v monumentalnih delih slikarstva, v družbi z arhitekturo in njenimi potrebami, se še vedno krepko drži italijanistična smer freskantov, n. pr. Gran, Rottmayr, Fanti in dr. — Še isto leto, ko postane Janek profesor akademije, umre Schuppen, najmočnejša opora naturalistov na Dunaju. Orient je že umrl 1747 l., Ferg 1740 l. v Londonu. Pričakovali bi, da bi sedaj zasedel Schuppenovo mesto kdo od priznanih naturalistov, n. pr. Aigen, Canton ali Janek. Zaman, zmagala je znova italijanska smer: Pavel Troger, ki se je vrnil 1728. l. iz Italije — študiral je klasike v Benetkah in Rimu — eden najboljših učencev Giovanni Batt. Piazzetta in Francesca Solimena, je postal novi rektor akademije. Z njim je zmagala historicistična šola, ki ima za znamenovati tedaj nič manj odlične avstrijske mojstre: Maulpertsch Anton, Kristof Unterberger, Martin Knoller, Jožef Hauzinger in dr. V teh zastopnikih religioznega in historičnega slikarstva je zaslovela avstrijska baročna šola poslednjikrat, vendar se na njeni podlagi in s pomočjo zadnjega velikega freskanta Tiepola ustvarja zaključna etapa parstoletnega italijanističnega slikarstva: rokokojski stil klasicistično-idealistične smeri. Po Trogerjevi smrti je postal rektor akademije van Meytens, temu pa je sledil Fugas, ki pomeni še višek poznobaročne, italijansko rokokojske smeri.

Po Schuppenovi smrti je Janek razpustil svojo specialno šolo in se bolj posvetil administrativnemu delu na akademiji. V tem času se je seznanil s saškim poslanikom Hagedornom, ki je bil velik ljubitelj umetnosti in bližji prijatelj Janekov. Hagedorn je našega slikarja vzpodbujal celo literarno, tako, da je ta za Hagedornovo »Lettre à un Amateur de la Peinture« (izdal in v nemščino prevedel dr. Henrik Kábdebo) priredil življenjepis in umetniške ocene njemu sodobnih slikarjev. Tozadevne novice so edine, ki pri nas v tiskani besedi poročajo o umetniškem stanju tega časa, izvzemši morda sestavke dvornega poeta I. C. Newena »Das merkwürdige Wien«. Janekovi biografski zapiski služijo danes kot edini in glavni pripomoček zlasti tam, kjer drugih dokumentarnih poročil ni. Janek je sicer še dočkal zopetno izvolitev v akademijo, a jo je odklonil. Po smrti njegove žene Ane (1754) je živl razrezano in je tudi že polagoma prenehal s delom. Umrl je 58 let star 13. I. 1761 na poklicni boleznii slikarjev starejših dob, na mrzlem vnetju (»kalter Brand«). Pokopan je na pokopališču v Maria Hilfu.

Kadarkoli se bomo pečali z raziskovanjem alpskega in slovenskega rokokojskega slikarstva pobjlžje, bo potrebno, da doženemo še formalne stilne posebnosti Janekovega razvoja. Čeprav je delal in živel skoraj izključno le izven mej svoje ožje domovine, ga štejemo med mojstre, ki je odločilno vplival na preobrat v avstrijskem in posredno štajerskem slikarstvu 1740 l., ko se je pojavil na Dunaju prvič z Watteaujevimi slikarskimi načeli, tedaj povsod pri nas še neznanu umetnostjo. Dr. F. S.

KREUGERJEV BRAT OBSOJEN.

Te dni je bil obsojen na tri in pol leta prisilnega dela od stockholmskega sodišča generalni konzul Torsten Kreuger, brat pokojnega »kralja žigalic« Ivarja Kreugerja. Obsojen je bil zaradi krivega knjigovodstva in zlaganega bankrota. Torstenu Kreugerju je bilo istočasno zaplenjeno vse njegovo premoženje, s katerim bo sodišče poskušalo pokriti škodo, ki jo je Torsten Kreuger povzročil svojim upnikom in ki znaša nad milijon švedskih kron.

»Kaj pa hočete? Čemu čakate tako dolgo?«
»am, da padej obo.«

Osebnost Arnolda Luschina

ODGOVOR NA ČLANEK OB MEJNEGA UČITELJA VERA.

Dne 13. t. m. je objavil obmejni učitelj Ver v Vašem listu članek »Arnold Luschin in naša severna meja«, kjer podaja — v obliki spominov — o znamenitem pokojniku povsem enostransko in zaradi tega tudi neresnično sliko. To je razumljivo, ker pisec očitno ne pozna natančnejše človeka in učenjaka Luschina. Čut pravičnosti in pietete pozahleva da dobe bravci objektivni vpogled v življenje in delo tega moža. Jaz sem bil njegov učenec in sem poslušal njegova stvarna, strogo znanstvena predavanja z vneto, ne samo, ker so bila za juriste na graškem vseučilišču obvezna, temveč iz lastnega nagiba, kadar sem le mogel, tudi (kot pripravnik) pri graškem deželnem sodišču. Poznam tudi več ali manj njegove številne znanstvene spise. Nadalje sem imel z Luschinom v poznejšem življenju stike, četudi ne tesnejših. Slednjič sem bil in sem še v prijateljskih zvezah z mnogimi osebnostmi, ki so bile pokojniku kot znanstveniku in človeku blizu in ki so mi dale dragocene informacije. Zato menim, da morem izreči o Luschinu bolj objektivno in zanesljivo sodbo kakor g. učitelj Ver. To je tudi namen sledečih vrstic:

Uvodoma pravi pisec, da je bil Luschin »rojen na Slovenskem«. Že ta trditev je neresnična, ker je bil rojen 26. X. 1841 v Lvovu v Galiciji. Pač pa je bil njegov oče Andrej Luschin (prav Lovšin) doma v Ravnih rovtah na Kranjskem. Zato je prevzel tudi predikat Ebengereuth, ko je dobil ob priliki vpokojitve kot predsednik deželnega sodišča v Ljubljani viteški naslov. Pozneje je živel Luschinova rodbina v Zadru, Novem mestu, Temešvarju, na Dunaju in slednjič v Ljubljani. Pravo in zgodovino je študiral Arnold Luschin na Dunaju (1860—64) in vstopil nato v Gradcu v sodno službo. Že kot 23letni mladenič je objavil več znanstvenih razprav, ki so zbudile občno pozornost. Kot avskultant je bil že agilen so-trudnik graškega Joaneja. Nato je delal v štajerskem deželnem arhivu in numizmatičnem kabinetu. L. 1873. je postal profesor za nemško pravo in avstrijsko pravno zgodovino na graškem vseučilišču, kjer je deloval nad 43 let. V pokoju je spisal celo vrsto znanstvenih (predvsem numizmatičnih in narodnogospodarskih) del in imel pogosto predavanja.

Poleg italijanščine, francoščine itd. je Luschin dobro obvladal tudi našo govorico. Naši visokošolci so ga večkrat videli, ko je čital slovenske liste (pos. »Naroda«) in revije. V svojih delih citira mnogokrat — deloma v izvirniku — odlomke iz del naših znanstvenikov, predvsem Ljud. Hauptmanna (katerega je vedno visoko čislal) in iz razprav »Časopisa za zgodovino in narodopisje«. — Že njegov oče je bil — kakor tedaj ogromna večina višjih državnih uradnikov — nemškega ali bolje avstrijskega mišljenja. To čuvstvovanje je podedoval tudi Arnold Luschin. Iz tega vidika moramo presojati njegovo politično delovanje v gospodski zbornici, posebno pa še ob preobratu. Luschin se je seveda zavedal, da je »historično pravo« držav in narodov na določeno ozemlje nesmiselno. (Če bi veljalo to načelo, bi nastala nepopisna zmeda, ker bi imela n. pr. sedanja Avstrija pravico do vsega ozemlja bivše monarhije, pruske Šlezije, Lombardije, Benečanske, Toskane itd., Anglija do sev. Francije do Loire, Španija do Južne Amerike, Mehike, Sicilije i. dr., mi Slovenci do ozemlja do Semmeringa itd.) V politiki odloča samo sila. (Iz tega seveda še ne izhaja, da imajo države pravico zatirati narodne manjšine, ker nasprotuje to občečloveškim načelom.) Maribor je slovenski in jugoslovanski, ker smo se ga polastili in obdržali oblast. Zato je praktično vse eno, če je bila njegova preteklost nemška ali slovenska. (Težnje dokazati slovensko poreklo našega mesta so pomembne le, ker krepe narodno zavest.) Ker pa je proglasil predsednik ameriške Unije Wilson načelo samoodločbe narodov, je umevno, da so skušali znanstveniki s historičnimi dokumenti dokazati opravičenost državnih (oz. narodnih) zahtev in doseči tako na mirovnih konferencah boljše uspehe. Iz tega razloga je spisal Luschin svojo brošuro »Die Zerreißung der Steiermark«, kjer je — z vidika Avstrije zah-

teval Maribor (in druge dele Slovenije) za svojo državo, prav tako kakor je reklamiral povsem opravičeno iz stališča Jugoslavije naš znanstvenik dr. F. Kovarčič v brošuri »Maribor« naše mesto za našo državo. Spora pa ni rešil niti eden niti drugi, temveč general Maister via facti. Skriti očitek g. Vera, da se je posluževal Luschin v tem boju nerealnih sredstev, je torej neutemeljen.

Kot znanstvenik je užival Luschin svetoven sloves. Njegova »Avstrijska pravna zgodovina« je — kljub spremenjenim razmeram — monumentalno delo, ki ima stalno znanstveno vrednost. Posebno važen pa je kot numizmatik, ker je bil prvi, ki je znanstveno preiskal dotlej skoraj neznane denarne in narodnogospodarske razmere srednjega veka, predvsem na ozemlju bivše monarhije. S tem si je pridobil velike zasluge tudi za našo kulturno in pravno zgodovino. — Kot profesor in človek je bil ljubezniv, postrežljiv in veskozi objektivni, kar lahko potrdijo tisoči njegovih bivših učencev. Pridne in nadarjene slovenske dijake je odkrito ljubil in jih večkrat stavil v vzgled njihovim nemškim kolegom. Podpiral jih je celo dejansko in jim omogo-

čil študije in poznejšo kariero. Kot primer navajam našega morda najgenialnejšega, žal prerano umrlega znanstvenika dra Vladimira Levca (vseuč. profesorja v Freiburgu), kateremu je Luschin omogočil akademski poklic v času, ko je bila vseučiliška kariera Slovincem skoraj nedostopna. To je priznal Levce sam in ohranil svojemu učitelju in prijatelju hvaležnost do groba. — Tudi za naše znanstvene institucije se je Luschin živo zanimal. Bil je častni član Muzejskega društva v Ptuj, kateremu je rad in pogosto pomagal z nasveti. L. 1930. sva objavila jaz in E. Baumgartner v »Časopisu« razpravo »Naši srednjeveški novci«, da se znaniva s tem predmetom širšo javnost in ustvariva slovensko numizmatično terminologijo. Naše »Muzejsko društvo« je (po Baumgartnerju) poklonilo Luschinu izvod te številke in ponatis razprave. Luschin je sprejel z velikim veseljem darilo, ker je videl, da se bavimo tudi Slovenci s to panogo znanosti. Mnogokrat je dal našemu društvu zelo dragocene nasvete. Očitki, da bi bil Luschin nestrpen šovinist — kakor se je včasih slišalo — so torej popolnoma neutemeljeni.

Četudi je bil Luschin nemškega mišljenja, ga bo naš narod ohranil v trajnem spominu kot učenjaka svetovnega slovesa in kot značajnega in plemenitega moža. Dr. Vladimir Travner.

Strašna tragedija na Švedskem

ZLOČIN OD ALKOHOLA PODIVJANEGA OČETA.

Na Švedskem se je zgodila pred dnevi na deželi, kjer so ljudje sicer zelo mirne narave in pri vsakem svojem dejanju navadno tudi vedno pomislili na posledice, strašna družinska žaloigra, ki je razumljivo povzročila med vsem prebivalstvom veliko razburjenje.

Glavna oseba v tej tragediji, Erik Hansson, je bil prvotno mornar, pozneje si je pa s pridnim delom svojih rok zbral čedno premoženje in se osamosvojil. Kupil si je svoj parnik, s katerim je opravljal tovorno plovbo po Baltičkem morju med Švedsko in sosednjimi deželami. Po naravi je bil nasilen, vendar se je njegova nasilnost pokazala le, če se je napil. Alkoholnih pijač ni mogel prenesti. Ena sama steklenica vina je zadostovala, da se je pokazal v najgrši luči. Kadar pa je bil miren in popolnoma trezen, pripoveduje njegovi prijatelji, ni bilo v vsej okolici boljšega in dostojnejšega človeka.

Hansson se je oženil zelo zgodaj in je imel v svoji hiši devet otrok. Ker zahtevala vzdrževanje tako mnogoštevilne družine precejšnja materialna sredstva, na drugi strani pa Hanssonov zaslužek zaradi splošne krize v zadnjem času ni bil zadosten, se je Hanssona pričel lotevati »bup, ki ga je skušal ozdraviti ali utopiti v — alkoholu. To je že stara, žalostna povest...

Zaradi tega je prihajalo med Hanssonom in njegovo ženo do vedno pogostejših nesoglasij in preprirov. Tako se je zgodilo tudi nekega preteklega dne. Ko se je Hansson zvečer vrnil iz gostilne domov, je pričel na družino upiti in razgrajati. Kakor že mnogokrat poprej, je tudi tokrat zagrozil, da bo ubil ženo, otroke in sebe. Žena ga je skušala pomiriti in mu pomagati pri delu, ker bi bil moral Hansson še isto noč odpluti s svojo ladjo s Švedskega na Dansko. Ladja je stala zasidrana v pristanišču in je bila vidna iz Hanssonove hiše. Naložena je bila z gradbenim lesom.

Hansson, ki je bil precej vinjen in zaradi tega kakor brez pameti, je odklonil prijazno ženino ponudbo, da bi mu pomagala pri zadnjih pripravah za plovbo, temveč je razjarjen odhitel na ladjo, na kateri je imel celo majhno skladišče raznovrstnih opojnih pijač. Pričel je vlivati vase kozarec za kozarcem. Žena, ki se je bala zlih posledic, je pohitela za njim, kar je dalo povod novemu prepiru. Hansson, ki se je med tem napil do nezavesti, ni imel več niti pojma, da sploh še živi. Žena se je vrnila k svojim otrokom, ker se je ustrašila moževih groženj. Zbrala jih je okrog sebe in trepetajoča pričakovala pijanega moža, pripravljenega na vse...

Med tem pa je nenadoma eden izmed otrok, ki je stal blizu okna, preplašen zapričal:

»Ladja gori!...«

In res. Hansson je v popolni pijanosti zažgal lastno ladjo in uničil s tem vse svoje premoženje. Žena je pohitela k vratom, da bi poiskala pomoč pri svojih sosedih, toda v tem trenutku je že stal na pragu Hansson. Sirovo je sunil ženo nazaj v hišo in zaklenil vrata. Žena se je v strahu pred črnimi moževimi grožnjami vrnila v zadnjo sobo in skozi okno ušla na prosto, hoteč poiskati pri sosedih pomoč. Toda najbližjega sosedja je mogla v teku doseči šele v petih minutah, v tem času pa more človek brez razuma in vsake razsodnosti, kakor je bil Hansson, zagrešiti tudi najstrašnejši zločin. Tako se je tudi zgodilo.

Hansson je najprej stopil k oknu in pogledal, kako mu požar z vedno večjim razmahom uničuje imetje, nato pa se je obrnil k otrokom in jim s sirovim glasom zapovedal, da se ne smejo niti ganiti, sam pa je odšel v klet. Otroci so bili preplašeni, kakor zbejana čreda ovac. Le desetletni sin se je drznil slediti materi in se tako nevede rešiti strašne smrti. Med tem je namreč Hansson v kleti pripravil velik naboj dinamita, prižgal vžigalno vrvico in naglo pobegnil na podstrežje.

Nenadoma se je razlegala po vsej pokrajini silna detonacija. Na mestu, kjer je še pravkar stala Hanssonova hiša, se je dvignil v črno noč proti nebu med stašnim prasketanjem in lomljenjem ogromen oblak kamenja, dima, lesa in razmrčvarjenih otroških trupel. Kmalu so pritekli na mesto groznega dogodka sosede, ki so našli samo še razvaline Hanssonovega doma. Od vsega poslopja je ostal samo še majhen del s podstrešjem, s katerega se je tedaj pokazal podivjani obraz blaznega Hanssona. V naslednjem trenutku pa je že odjeknil od bližnjega skalovja oster strel in negibno Hanssonovo truplo je obležalo na razvalinah nekdanje sreče in sedmih otroških življenj. Sodil se je sam!

Sosede so odkopali izpod razvalin strašno razmesarjena trupelca ubogih otrok. Od vseh je kazala edina še slabotne znake življenja majhna deklica, ki so jo nemudoma odpeljali v bolnišnico. Zdravniki upajo, da ji bodo rešili življenje, toda... dekletce bo ostalo za vedno sirota, saj so ji morali amputirati obe nogi!

Lahko si predstavljamo silno bol uboge matere, ki sta ji ostala poleg spomina na strašno tragedijo in revščine, ki jo čaka, samo še edini rešeni sinček in pohabljen dekletce brez nog...

Splošna zavarovalna družba

Jugoslavija

Glavno zastopstvo:

Maribor, Ulica 10. oktobra št. 4

priporoča:

zavarovanje proti požaru, vlomu, nezgodam, življenjsko zavarovanje in jamstveno zavarovanje.

Vesele božične praznike

Pohorski dom, planinska postojanka

Specijalna manufakturna trgovina sportnega sukna

MAJER FRANJOMaribor Glavni trg 9
telefon 2886Velika izbira sukna za smučarske obleke v različnih barvah. Sportno perilo, izgotovljeni smučarski kroji vedno na zalogi.
4345

Vesele božične praznike

vsem obiskovalcem

„GRAJSKE KLETI“
želi GRGA BASLETIČ
restavrat.

4817

Blago za obleke ali perilo

kupite najcenejše v manufakturni trgovini

Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka 5.

Specialna delavnica

okvirjev za slike

Velika zaloga. Solidna izdelava. Nizke cene.

Steklarna

Ivan Kovačič

Maribor, Slovenska 10, Koroška 10

Božič je tu!
Vsak se veseli darila.
Obdarovanec in darovalec našega **SUPER INDUCTANCE** aparata bosta imela nad darilom dolga leta veselje.
Ali ste izpolnili davno željo vaših dragih? Če niste, storite to z darilom **SUPER INDUCTANCE** aparata. Naš **SUPER INDUCTANCE** bo zadovoljil želje vaših dragih.
Garantiramo za naše izdelke.
Za nastopajoče praznike posebno olajšani pogoji odplačila.

PHILIPS

830 "Super-Inductance"

Zastopstvo za Maribor, E. PETELN, dipl. optik, Grajski trg 7

Za Din 10'—

dobite originalne esence za rum

„RUMOL“

s katerim lahko sami napičate 2 litra najfinejšega ruma, kakor tudi

vse esence za liker

Preko 20 let znane specialitete

DROGERIJE

J. THÜR

Maribor, Gosposka ul. 19

Oglašujte!Ivan Pečar
fotomanufaktura

Za Božič

Maribor
Gosposka 11

Leica

novi model

in vse pripadajoče potrebščine

Volgländer aparati

Zeiss-Ikon aparati

Doly vseh vrst

Rolleiflex

stari in novi modeli

Ceniki brezplačno!

Fotomaterijal vseh svetovnih znamk!

Popust!

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

(USTANOVLJENA 1882)

PODRUŽNICA MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 11

izvršuje vse denarne posle najkulantneje.

POSOLJILNICA R. Z. Z. O. P. MARIBOR. NARODNI DOM

Ustanovljena 1. 1882.
Stanje hranilnih vlog 85 milijonov Din
Rezervni zakladi nad 7½ milijonov Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje.
Rentni davek plačuje iz svojega.

Mali oglasi

Razno

JA, NE POZABI,
da lahko najboljši prodajalci do-
bre knjige, starinske reči, ka-
kor nakit, zlatino, srebrnino,
obleke, pohištvo itd. in naj-
cenejše kupiš v Grajski stari-
narni, Trg svobode 1. 4000

**Zepni robci,
triko perilo
za dame**
priljubljena
božična darila

TRAJNI KODRI 100 DIN,
onduliranje 6 Din, bubi stri-
ženje 6 Din, manikiranje 6 Din
pri Marici Požar, gledališki
frizerski, Vetrinjska ul. 11.
4364

**RABLJENO VEČJO BLA-
GAJNO**
ali ognjavarino omaro za trg.
knjige, kot nekaj Sofra-omari-
ca za kartofe kupim. Ponudbe
z navedbo velikosti in cene
na upravo »Večernika« pod
šifro »Takojšnje plačilo«. 4352

GOSTILNO
oddam na prometnem kraju.
Ponudbe pod »Bodočnost« na
upravo lista. 4357

**VESELE BOŽIČNE PRAZ-
NIKE!**
in srečno novo leto želi svo-
jim cenj. odjemalcem ter se v
1933. letu najtopleje priporo-
ča tvrdka F. NOVAK, pohi-
štvo, vložke, tapetništvo in
posteljina, Koroška 8, Vetrin-
jska 7. 4280

v bogati izbiri
**Tekstilana
Büdefeldt**
Gosposka ul. 14

**NAJCENEJŠI NAKUP ZA
BOŽIČ!**

Novi gramofon (kovček) z
albumom in 9 kom. novih Co-
lumbia plošč, vrednost (po
kom. 1800.—) na prodaj za po-
lovično ceno od Din 950.—
in novo moško kolo za fantke
od 8—14 let starosti. Naslov
v upravi. 4332

SEDAJ KO PRIHAJA ZIMA,
in vaših koles ne boste več
rabili, nudi se vam prilika, da
jih pustite temeljito osnažiti
emajlirati, poniklati, vse kro-
gličene ležaje zbrusiti, tako da
bodo do prihodnje spomladi
zopet popravljena, kakor no-
va. Shramba koles in motor-
jev čez zimo. Hitra postrežba.
Zajamčeno in solidno delo.
Brezkonkurenčne cene. Pri-
poroča se mehanična delavni-
ca Justin Gustinčič, Maribor
Tattenbachova ul. 14. Zado-
stuje dopisnica, da pridemo
na dom po kolo! 3889

VINO,
lastni pridelek, novo in staro
po Din 3 in 4 liter pri odjemu
10 litrov. Pristno vino in
sadno žganje. Zrinjskega trg 6
4276

**Volneno blago
za obleke, bar-
henti, flaneli.**
Novi vzorci in
vezave

PRVOVRSTNE SANKE
nudi tt. Justin Gustinčič, Tat-
tenbachova ul. 14. 4342

PROVIZIJSKI POTNIKI
se sprejmejo. Dober zaslužek.
Resni reflektanti naj se javi-
jo pod »Grafika« na upravo
lista. 4346

Zenitve

SIN POSESTNIKA
v okolici Maribora, 28 let star.
želi poročiti pridno, skromno
dekle, ki bi mu omogočilo
prevzem posestva. Ponudbe
pod »Sreča«. 4363

Pouk

NEMŠČINA
brez učenja posameznih be-
sed, konverzacija, začetni po-
uk, trgovska korespondenca.
Hitro, siguran uspeh. Poskus-
na lekcija Din 10.—. Naslov v
upravi. 4321

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO,
solčno, separirano, električ-
na luč, takoj ali s 1. januar-
jem oddam. Stritarjeva ulica
št. 5. I. nadst. 4254

SOBO ODDAM
eventuelno s hrano, eni ali
dvema boljšima osebama. Na-
slov v upravi. 4183

PRAZNO SOBO
s posebnim vvhodom, oddam.
Koseskega ul. 41. 4318

SOBO
s prostim vvhodom, parketirano,
z električno razsvetljavo,
eventuelno s hrano, oddam.
Primorska ulica 10. 4325

SOBO S STEDILNIKOM
in shrambo oddam. Dušano-
va ulica 12-I. Magdalenski
okraj. 4299

V SREDINI MESTA
se sprejme 3 dijake v popolno
oskrbo po 550.— Din meseč-
no. Naslov v upravi. 4359

samo dobre kakovosti

**Tekstilana
Büdefeldt**
Gosposka ul. 14

Lokal

LOKAL IN STANOVANJE
oddam s 1. januarjem. Fran-
kopanova ulica 29. 4252
se oddajo s 1. februarjem lepi
trgovski lokali z lepimi prostori
za delavnico in skladišče.
— Vprašati v pisarni dr. Ro-
sina. 4177

POCENI! dobro blago
žarnice,
lestenice, moderne vseh vrst,
svetilke,
senčnik, krogle vseh barv,
aparate,
motorje

le pri
JOS. TICHY IN DRUG
MARIBOR, SLOVENSKA ULICA 16

Posest

NOVOZGRADBA
soba, kuhinja Din 14.000.—
Novozgradba, 2 sobi, kuhin-
ja, Din 30.000.— Dvodru-
žinska vila z velikim vrtom
Din 175.000.— Trg. hiša z
gostilno Din 170.000.— Hiša
z gostilno, žago in mlinom,
lastna električna centrala, Din
270.000.— Hiša z 10 strankami,
v centru mesta, 360.000.—
Din. Posestvo, 28 orolov, sa-
mo njeve in travniki, z vilo
Din 160.000.— Posredovalnica
»Rapid«, Maribor, Gosposka
ulica 28. 4350

POSESTVO,
pol ure od Maribora, v lepi
legi, 10 orolov, za 120.000 Din
prodam. Ponudbe pod »Tudi
knjižica«. 4362

**Platno, šifoni
platno za rjuhe
in prevlake od
tvrdke Scroll in
Pollack**

Kupim

PISALNI STROJ,
rabljen, kupim takoj. Ponudbe
z navedbo cene pod »Brez-
hiben«. 4361

Stanovanje

**TRISOBNO SOLČNO STA-
NOVANJE**
popolnoma renovirano, v cen-
tru mesta, se odda 1. januarja
1933. Naslov v upravi »Ve-
černika«. 4353

SOBO IN KUHINJO
s pritlikinami oddam s 15. ja-
nuarjem. Sp. Radvanjska ce-
sta 18, Nova vas. 4358

Berndorfsko - jedilno
ocodje napravi vsako
jed slastno!

Pripravna darila - Fine kristalne
posode - Tudi na drobno po to-
varniških cenah v skladišču.
Kersnikova ulica (pri Völkerjevi
garaži)

vedno po najnižjih
cenah pri

**Tekstilana
Büdefeldt**
Gosposka ul. 14

Prodaj

UMIVALNIK
z marm. ploščo in zrcalom,
zavese, karnise in drugo na
prodaj. Aleksandrova c. 45-II.
vrata 10. 4341

PRODAM GRAMOFON
18" plošč in dvoredno harmo-
niko. Stanko Vrazova ul. 22.
Pobrežje. 4351

Službo dobi

ISČEM PRODAJALCE(KE)
za Maribor in okolico. Zglaše-
naj se v torek in sredo v
kavarni Tement, Glavni trg.

Opravihaštevilka E IV 4442/32

Najprimernejše božično darilo

trajne vrednosti in katero Vas vsak dan raz-
veseljuje je

TELEFUNKEN RADIO

Novi modeli. Nove cene.

Oglejte si zalogo v najstarejši speci-
jalni trgovini

RADIO-STARKEL

MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Nova iznajdba

„CHARMANT KRILO“

iz volne, je vsaki dami prepotrebno. Krilo je zelo prak-
tično in se popolnoma prileže telesu ter ne ovira niti
najmanjše hojo. To krilo je zelo higiensko in neobhodno
potrebno bolnim osebama. Charmant-krilo spada k naj-
elegantnejši spodnji damski obleki. Nosi se lahko pod
vsako toaletto. Prileže se vsakemu telesu in dela istemu
lepo obliko. Dobite ga v vseh barvah. Pomnite, da je to
res najpraktičnejše in najboljše božično ali novoletno da-
rilo in bo Vašo ženo sigurno to darilo, ki je zelo po-
najbolj hvaležna. Ne odlašajte in pohitite še danes v
ceni, najbolj razveselilo in Vam bo sigurno za to darilo
trgovino

FRANCA ŠKOFA

na Aleksandrovo cesto št. 23 v Mariboru.

Dražbeni oklic

Dne 9. januarja 1933 dopoldne ob 9. uri bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga Grajska vrata vl. št. 474

Cenilna vrednost: Din 852.570.80

Vrednost pritikline:

Najmanjši ponudek: Din 852.570.80

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit
na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sod šče v Mariboru, odd. IV.
dne 15. decembra 1932

Najfinejši rum

ne gros!

Brandy

in vse vrste likerjev i. t. d.

Pristna slivovka

en detail!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Telefon 25-80

Tovarna likerjev, desertnih vin in sirupov!

Zakaj Radio Maribor?

Ker Vam nudi največjo izbiro aparatov vodilnih radiotovarn:

Radione,
Eumig,
Minerva,
Eswe,
Ingelen,
Orion,
Kapsch,
Hornyphon,
Boss,
Berliner,
Körting
Telefunken,
Philips,
Ojačevalce,
Zvočnike,

Sestavne dele. Izprašilce.
Nabijanje akumulatorjev.
Tovarniške cene.
Plačilne olajšave.

Radio Maribor

Glavni trg 1
(Državni most). Tel. 26-48

GLAVNI ZASTOPNIK RUDNIKOV SVETLEGA PREMOGA

Beletinec
Ivanopojla
Budinščina
Ilgit Ladanje-Dolnje
Josip Govedič, Maribor, Prešernova 19
Zaloga suhih bukovih in mehkih drv po najnižjih cenah
Telefon 26-96

Radi prezidave skladišča na prodaj v trgovini s pohištvo

Ernest Zelenka

Ulica 10. oktobra št. 5

po zelo znižanih cenah:

30 spalnic
iz mehkega lesa
20 spalnic iz trdega lesa
20 jedilnic iz trdega lesa
20 oprem za kuhinjo
50 otoman, kakor tudi
madrace, žične vložke,
zaves, stole, mize itd.

ter vsakovrstno pohištvo

Kot plačilo sprejem tudi
hranilne knjižice! 3833

**Galanterija
pletenine
papir**

DRAGO ROSINA
Vetrinjska 26

TIVAR OBLEKE ZA GOSPODE

močna obleka za delo	Din 240
lepa vsakdanja obleka	„ 290
fina in boljša obleka	„ 340
posebno topla obleka	„ 390
fina obleka iz kamgarna	„ 490
najfinejša obleka iz kamgarna	„ 590

ZA OTROKE

ZA LEVA: 3, 4, 5, 6, 7, 8-9, 10

dobra mornarska obleka	Din 70-130
mornarska obleka iz kamgarna	„ 250-270
obleka po najnovejšem kroju	„ 70-180

OGLEDALO

lepo in praktično darilo, kupite pri
„KRISTAL“ D.D., Koroška c. 32

Lepe knjige za Božič

najprimernejše in najcenejše
darilo. Novi romani od Courth-
Mahler in Lehne od Din 22.—
naprej. Najboljša knjiga Mun-
the, knjige San Michele, Was-
sermann »Življenje Stanleja«
Wels »Naša zgodovina« Din
80.—, Frilop »Rasputin«, Lud-
wig »Mussolinijevi pogovori«
Vse te knjige v nemščini. Na-
dalje veseli romani od Birk-
nerja in Buscha, lovski roma-
ni, koledarji za sport, lov in
dom. Glasba: »Sang und
Klang« od Din 160.— naprej.
radiranke od prof. Princa itd.
Velika zaloga. Knjige s slika-
mi za otroke. 4343

**Knjižarna
Scheidbach,**
Gospoška ulica 28 (pri ho-
telu »Zamorc«).

2000 volnenih čepic à Din 5.—
2000 volnenih šalov à „ 10.—
1000 ostankov mongol svile meter „ 25.—

Velika izbira najnovejših pletenin, razno-
vrstnega perila, sukna, platna itd. dobite v

Trpinovem bazariu, Maribor

Največja izbira

krasnih božičnih kaset

Prvovrstna kolonska voda
v zaprtih steklenicah in odprta na litre 4199

Krasne doze za puder

original »Flapjak« in vse druge predmete kakor: prvovrstne esence
za izdelovanje

ruma, likerjev in punša

IVAN PEČAR,

droge — parfumerija — foto

Maribor, Gosposka ul. 11

Sigurno obdarite za božične praznike vaše drage naj-
bolje in praktično če se potrudite v trgovino

F. SKOFA.

Maribor, Aleksandrova c. 23

kjer imate dobro kvaliteto, veliko izbiro telovnikov, pu-
loverjev, nogavic, rokavic, perila, volnenih kombinež,
trikotaže in kravat. Gori navedene predmete prodajamo
za božične praznike **po znižanih cenah!** 428

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte prej JUZNOSTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti **najugodnejšemu** obrestovanju

Najbolj varna naložba denarja, ker **jamči za vloge** pri tej hranilnici **Dravska banovina** s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Zaročenci in zaročenke

kupujejo svoje pohištvo in vso drugo hišno opremo (tudi proti hranilnim knjižicam) samo v **trgovini s pohištvom**

3832 **Ernest Zelenka, Ulica 10. oktobra št. 5**

Dne 28. decembra 1932 ob 9. uri dopoldne se bodo prodali v Črni st. 14

na dražbi

sledeči predmeti:

1 motorno kolo, 1 pisalni stroj „Stower“, 20 parov različnih moških čevljev, 10 parov različnih ženskih čevljev, 20 guml plaščev za dvokolesa, 1 šivalni stroj, 1 avtomatska tekvica, 1 šivalni stroj, 1 žensko kolo i t. d.

Restavracija Narodni dom

sprejema abonente na dobro in tečno hrano

Kosilo 6—8 Din,

večerja 4—6 Din,

vino po 6, 8, 10 in 12 Din liter.

Priporoča se **Minka Kudrova**, restavraterka

Staro hvarski prošek

vino za praznike (okrepčilo za rekonvalescente), iz brano, več let staro vino, priporoča vsaki hiši. Zaradi krize znižane cene: Din 16.— liter lianko pošta. Grablje ali železniška postaja Split-Merković. Po pošti pošljemo sodeček od 15 litrov. Z železnico 50 litrov in več. Vse po povzetju. Sodeček vzamemo nazaj. Poskusite ta izborni prošek, pa se boste pričali.

LOVRO TUDOR, vtor. vinogradnik. Malo Grablje, Hvar, Dalmacija

Primerna božična darila

v veliki izbiri

IVAN KRAVOS, MARIBOR
Aleksandrova c. 13

Prvovrstno sadno drevje

raznih vrst:

jablane

nruške

črešnje in

breskve

visoko in nizkodebelne od daja po zmernih cenah

BANOVINSKA TRSNICA IN DREVESNICA

v Kapeli, p. Slatina Radenci, Zahtevajte ponudbo, 4340

Ljudska samopomoč v Mariboru,

nam je izplačala po smrti naše blage babice gospe

Magdalene Rues

pripadajočo podporo kulantno, za kar ji izrekamo najpriskrnejšo zahvalo in to društvo vsakomur priporočamo v takojšen pristop.

MARIBOR, dne 16. dec. 1932.

Žalujemo ostali.

USODA LJUDI!

Prosluli astrolog profesor Helén se je odločil izgotoviti Vam brezplačno Vaš horoskop. Slava prof. Heléna je tako razširjena po svetu, da nam res ni treba opozarjati nanj. Njegova znana sposobnost videti v bodočnost drugih, ne glede na njihovo oddaljenost od njega, meji na čudežnost. Sami astrologi vseh narodnosti z zvonikimi imeni gledajo nanj kot na svojega mojstra. Prof. Helén Vam pove po resnici vso Vašo usodo, napove Vam kdaj lahko dosežete uspeh, dali najdete srečo itd. Njegov popis preteklih, sedanjih in bodočih dogodkov bo vzbudil Vaše občudovanje, presenečeni boste in uspeli boste. Ne bodite črnogledi, ne bodite nejevoljni — vse bo holje. Ali, kje naj dobite to gotovost? Prof. Helén Vam to pove: v zvezdah! Ne verujete?

Zvezde govore resnico!

Čitajte, kar Vam piše sam profesor-astrolog Helén.

Spoštovani prijatelji!

Ze ko sem samo omenil, da bom izgotavljal horoskope brezplačno, je bil moj tukajšnji zavod in moj tajnik g. Havelka naravnost zasut s prošnjami za postavljanje horoskopov.

Smatram za svojo dolžnost, da se Vam tem potom zahvalim za Vaše zaupanje. Prosim pa samo nekoliko potrpljenja. Horoskop izgotovim vsakomur po vrsti, kakor prihajajo prošnje. Zato ne poganjajte svojih prošenj.

Mislil da se Vam vsem najbolj oddolžim s tem, da tudi sam storim za vse, kar je v mojih skromnih močeh. Dolga leta se že bavim s proučevanjem zvezd in njihovim vplivom na človeško življenje. Naučil sem se razumevati odnose zvezd do človeške usode in zato lahko vidim v bodočnost ljudi.

To svoje sposobnost dajem sedaj na razpolago vsemu človeštvu. Javite mi svoj naslov, poklic, dan, mesec in leto rojstva in povem Vam o Vaši usodi več, nego bi smatrali za mogoče. Vse Vam napravim brezplačno kot nagrado za mojo visoko starost in v zameno za moje stroške mi priložite le Din 10.—. Vse dopise naslovite le na moj zavod tako-le:

Astrološki laboratorij K. Havelka

Praga-Vinograde Slezská 116-M Poštni predal 28. Češkoslovaška.

Oprostite mi, da ne navajam svojega naslova. Samotar sem in za svoje odgovorno delo potrebujem miru in zbranih misli (Prof. Helén je star 86 let.)

Zahvaljujem Vam za Vaše prijateljstvo in zaupanje ter si bom prizadeval, da Vam napovem lepšo pot bodočnosti.

Vas vseh vdani prijatelji

prof. Helén astrolog.

Naša opazka: Prof. Helén ni prerok — marveč učenjak, ki je vse svoje življenje posvetil zvezdam. Danes spada med naše največje dobrotnike, ker nam kaže pota k sreči in zadovoljstvu ter nas svari pred nevarnostmi, ki nam jih morda pripravljajo usoda.

Zaradi prevelike zaloge:

REKLAMNA PRODAJA

srebra, predmetov iz kitajskega srebra, jedilnih priborov (tudi posameznih), košaric, servisov za liker, podstavkov; predmetov iz kristalnega stekla, kakor vaz, servisov za liker in vino in garnitur za kompot.

Vsi ti predmeti se prodajajo po zelo znižanih cenah, ki so deloma nižje kakor so bile nabavne!

Oglejte si predmete in cene, ki so označene na njih, v mojih izložbenih oknih. Sirmeli boste, kako poceni si lahko kupite najlepše stvari.

Plačilne olajšave!

M. Jiger^{iev} sin, juvelir, Maribor, Gosposka ul. 15

